

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลดอนพิบูลย์ อำเภอศรีดอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

จารุณี ศรีนวดชาติ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๐

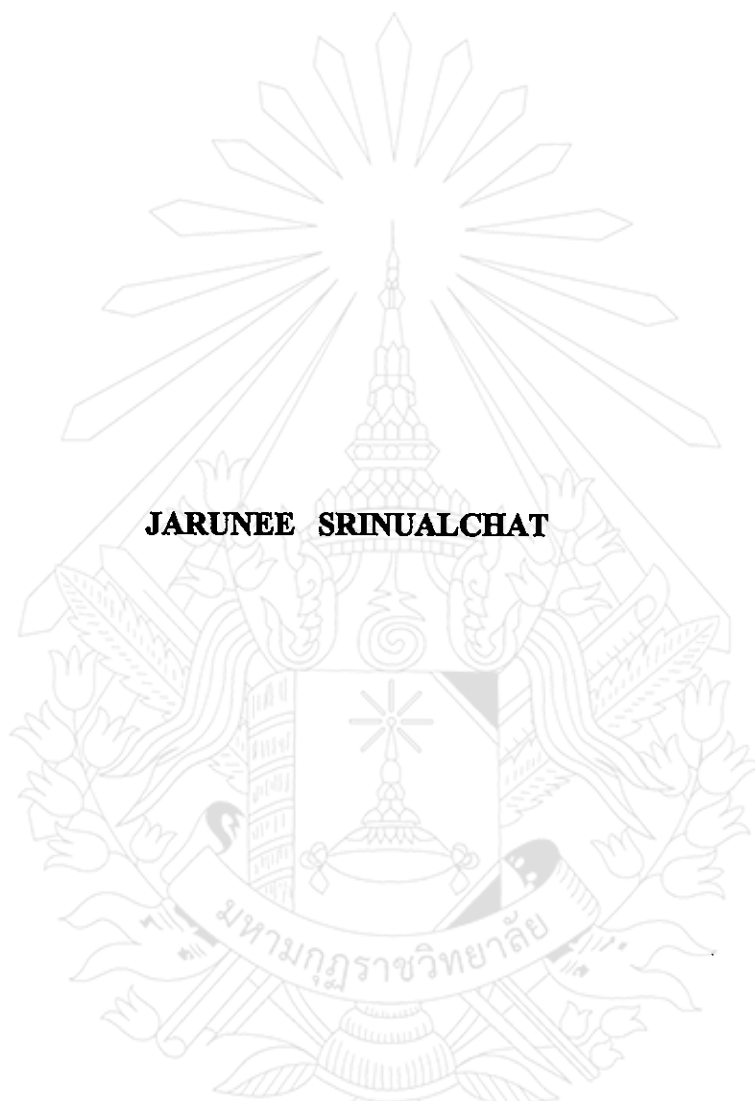
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลอ่อนพิบูลย์ อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๑

B 14927

**PEOPLE ' S PARTICIPATION TO MAKING DEVELOPMENT PLAN
FOR RONPIBUL TAMBON ADMINISTRATION ORGANIZATION,
RONPIBUL DISTRICT, NAKHONSITHAMMARAT PROVINCE**

JARUNEE SRINUALCHAT

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS

DEPARTMENT OF GOVERNMENT

GRADUATE SCHOOL

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

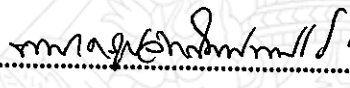
B.E. 2551 (2008)

หัวข้อสารนิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลอ่อนพิบูลย์ อำเภออ่อนพิบูลย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา : นางสาวจารุณี ศรีนวลชาติ
สาขาวิชา : รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร.ยูทณา ปราณีต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร. กันตถณ หนูทองแก้ว

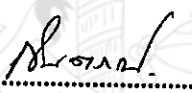
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(พระครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ดร.ยูทณา ปราณีต)

.....กรรมการ/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.กันตถณ หนูทองแก้ว)

.....กรรมการ
(ผศ.พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก)

.....กรรมการ
(รศ.ดร. ไมตรี จันทรา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thematic Title : **People's Participation to Making Development Plan for
Rongpibul Tambon Administration Organization, Rongpibul
District, Nakhonsithammarat Prouince**

Student's Name : **Miss Jarunee Srinualchat**

Department : **Government**

Advisor : **Dr.Yuttana Praneet**

Co-Advisor : **Dr.Kantaphon Nuthongkaew**

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P. Sampipattanaivirajarn
.....
(Phrakhrupaladsampipattanaivirajarn) **Dean of Graduate School**

Thematic Committee

P. Sampipattanaivirajarn
.....
(Phrakhrupaladsampipattanaivirajarn) **Chairman**

Yuttana Praneet
.....
(Dr. Yuttana Praneet) **Advisor**

K. Nuthongkaew
.....
(Dr. Kantaphon Nuthongkaew) **Co-Advisor**

S. Chaimusik
.....
(Asst. Emeritus Prof. Dr. Sukit Chaimusik) **Member**

M.
.....
(Assoc. Dr. Maitree Chantra) **Member**

Copyright of Graduate School, Mahamakut Buddhist University

หัวข้อสารนิพนธ์	: การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ชื่อนักศึกษา	: นางสาวจรูณี ศรีนวดชาติ
สาขาวิชา	: รัฐศาสตร์การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	: คร. ยุทธนา ปราณีต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: คร. กันตภณ หงูทองแก้ว
ปีการศึกษา	: ๒๕๕๑

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยทำการรวบรวมเก็บข้อมูลจากประชาคมหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑๖๐ คน โดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๔ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมากกว่าด้านอื่นๆ คือ มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๕

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ สำหรับจำแนกตามเพศและระดับอายุ พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขของประชาคมหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้ง ๔ ด้าน คือ ควรมีการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาและควรมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาว่าเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ร่วมกันหรือไม่ ควรให้ประชาชนมีบทบาทและทำหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาในทุกๆ ด้าน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่

Thematic Title : **People's Participation to Making Development Plan for
Ronpibul Tombon Administration Organization, Ronpibul
District, Nakhonsithammarat Province**

Student's Name : **Miss.Jarunee Srinualchat**

Department : **Government**

Advisor : **Dr. Yuttana Praneet**

Co - Advisor : **Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

Academic Year : **B.E. 2551(2008)**

ABSTRACT

The objectives of this thematic paper were 1) to study the participation of people in plan making in sub-district administrative organization 2) to comparative of participation of people in plan making in sub-district administration separated according to gender, age, and degree of education and 3) to study the problems and the way to solve the problems in participation of people in plan making in Ronpibul sub-district administrative organization, Ronpibul district, Nakhon sithammarat province, data collection from people in Ronpibul sub-district, Ronpibul district, Nakhonsithammarat province at the number of 160 persons by questionnaire, data analysis by percentage, arithmetic mean, standard deviation and t-test.

The results of research were found as follows :

1) The participation of people in plan making for development of sub-district administration in 4 aspects were at moderate level, the decision in plan making aspect were at the higher than others = (3.15)

2) The comparative study results found that the participation of people in plan making in sub-district administration separated according to degree of education by including were statistically significant different at .05 and separated according to gender and age found that were not different.

3) The suggestions were concerned about problems and the way to solve the problems of people in plan making in sub-district administration in 4 aspects namely, should be participate with local administrative organization for participation in plan making and should be participate in follow and assessment for plan working as plan before or not, should give more role to people in plan making participation in all aspects for development as people requiring, and should be promotion more about in formation, plan making progress of sub-district administrative organization.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร.ยุทธนา ปราณิต อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ทำให้การแนะนำ เสนอแนะและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่อย่างดีมาโดยตลอดตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณพระเทพวินยภรณ์ รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ขอกราบขอบพระคุณครูปลัดสัมพิพัฒน์วิริยาจารย์ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย และผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สุกิจ ชัยมุสิก ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่างๆ ซึ่งช่วยทำให้ผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัยนี้สำเร็จลงได้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เดชชาติ ศรีทรัพย์ อาจารย์ รศ.ดร.ไมตรี จันทรา และอาจารย์ ดร.ประยงค์ ชูรักษ์ ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณ บิดา - มารดา และสมาชิกในครอบครัว ของผู้วิจัยที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นจนประสบผลสำเร็จในครั้งนี้ และขอบคุณทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ประสบความสำเร็จ

จารุณี ศรีนวลชาติ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๓ สมมติฐานการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	๔
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๖
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	๗
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา	๒๔
๒.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล	๓๐
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๒
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจ	๔๓
๒.๖ ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	๔๕
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๒
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๒

บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๖๓
	๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๓
	๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๔
	๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๖
	๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๖๗
	๓.๕ การเก็บและรวบรวมข้อมูล	๖๗
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	๖๘
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๑
	๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๑
	๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๗๒
	ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์	๗๓
	ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์	๑๐๕
	ตอนที่ ๔ ปัญหาและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์	๑๒๑
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๒๓
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๒๖
	๕.๒ อภิปรายผล	๑๒๘
	๕.๔ ข้อเสนอแนะ	๑๔๑
	๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๔๑
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	๑๔๒
บรรณานุกรม		๑๔๑

ภาคผนวก	๑๔๓
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๑๔๔
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	๑๔๖
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	๑๕๐
ภาคผนวก ง การหาค่า IOC ของแบบสอบถาม	๑๕๗
ประวัติผู้วิจัย	๑๖๔

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๓.๑	แสดงรายชื่อหมู่บ้านและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง	๖๕
ตารางที่ ๔.๑	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	๗๑
ตารางที่ ๔.๒	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ	๗๑
ตารางที่ ๔.๓	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	๗๑
ตารางที่ ๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา	๗๒
ตารางที่ ๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	๗๓
ตารางที่ ๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา	๗๕
ตารางที่ ๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอน พิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมิน ผลการจัดทำแผนพัฒนา	๗๖
ตารางที่ ๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอน พิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๗๗
ตารางที่ ๔.๙	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอน พิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนาจำแนกตามเพศ	๗๘

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงจำนวนแนวทางในการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์
อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑๒๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบหนึ่งของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ตามนโยบายของรัฐที่กำหนดให้มีการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีอิสระในการบริหาร (Autonomy) ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถที่จะกำหนดแนวทางการบริหาร การพัฒนาตนเอง เกิดความคล่องตัวในการบริหารและร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยยกฐานะสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๒๖/๒๕๑๕ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่มีรายได้ตามเกณฑ์ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นเหตุให้ยกเลิกสภาตำบลตาม ปว. ๓๒๖ ทั้งหมดเป็นสภาตำบลตามกฎหมายใหม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ส่วนสภาตำบลใดมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมา ๓ ปีติดต่อกันเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ให้ยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น^๑

“ปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้ง อบต. แล้ว ๔ ครั้ง คือในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ จำนวน ๖๑๗ แห่ง ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จำนวน ๒,๑๔๓ แห่ง ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จำนวน ๓,๖๓๗ แห่งและ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จำนวน ๓๕๐ แห่ง และจากรายงานประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๗ มีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสิ้น ๖, ๖๓๖ แห่ง”^๒

^๑สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑.

^๒สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, **รายงานประจำปี ๒๕๔๗**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๗), หน้า ๓๕.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้กำหนดองค์กรที่มีบทบาทหน้าที่ดำเนินการ ดังนี้

๑. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีบทบาทในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ปัญหาของท้องถิ่นและให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

๒. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีบทบาทในการจัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

๓. คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมีบทบาท ในการกำหนดกรอบทิศทางแนวทางรวมทั้งประสานการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด^๑

การจัดทำแผนพัฒนาตามระเบียบดังกล่าวนี้ กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแผน ๓ ประเภท คือ

๑. **แผนยุทธศาสตร์** หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต

๒. **แผนพัฒนาตามปี** หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงานโครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปีโดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

๓. **แผนการดำเนินงาน** หมายถึง แผนที่แสดงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

การวางแผนถือเป็นหัวใจของการบริหารงานในทุกระดับ เนื่องจากสามารถใช้แผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการบริหารการพัฒนาก็เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องมีการวางแผนและใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการพัฒนาของประเทศทุกระดับ ซึ่งในการบริหารการพัฒนาโดยทั่วไปจะมีกระบวนการและเทคนิคสำคัญ ๔ ประการ คือ การวางแผนพัฒนา การจัดรูปแบบการทำงาน การปฏิบัติงานตามแผนและการติดตาม

^๑ สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น, ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๓.

ตามประเมินผลการวางแผน จึงเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่ง ที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บรรลุจุดมุ่งหมาย ด้วยการใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรที่มีให้คุ้มค่า และเกิดประโยชน์แก่ประชาชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในเวลาที่กำหนดมีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผลโดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงานโครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาชน

การจัดทำแผนพัฒนา อบต. นั้น ถูกกำหนดให้เป็นระเบียบ ตามกฎหมายในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาโดยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพื่อใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการบริหารงานของ อบต. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่น ผู้วิจัยมีความสนใจต่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของตัวแทนภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ โดยเห็นว่าการจัดทำแผนพัฒนา อบต. โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นรากฐานที่สำคัญ ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป โดยพิจารณาแล้วว่าประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญในการตรวจสอบการดำเนินงานต่างๆ ของ อบต. แต่โดยแท้จริงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ยังไม่เป็นที่รูปธรรมมากนัก จากสาเหตุของปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาความเข้าใจของประชาชนต่อการมีส่วนร่วม ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่างๆ ของประชาชนในการมีส่วนร่วมดำเนินงานเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนา อบต. ต่อไป

๑.๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๓. สมมุติฐานการวิจัย

๑.๓.๑ ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

๑.๓.๒ ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

๑.๓.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

๑.๔. ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นต่อไปนี้ คือ

- ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา
- ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา
- ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา
- ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนา

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ผู้แทนประชาคมหมู่บ้านจำนวน ๑๖ หมู่บ้าน จำนวน 268 คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๕. คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ จัดทำข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ค้นหาปัญหาจัดกลุ่มปัญหา จัดลำดับความสำคัญ กำหนดแนวทางแก้ไข แนวทางพัฒนา กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ประชาพิจารณ์ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามโครงการ กิจกรรม การปฏิบัติตามโครงการ กิจกรรม และติดตามตรวจสอบ การดำเนินงานตามโครงการ กิจกรรมจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการกำหนดแผนงาน การตรวจสอบกำกับ ติดตาม

ประชาชน หมายถึง ตัวแทนประชาคมหมู่บ้านที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนพัฒนา หมายถึง แนวยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีและแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ด้านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการกำหนดแนวทางการพัฒนา ด้านการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการติดตามประเมินผลแผนการพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่จัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖)

ประชาคม หมายถึง กระบวนการภาคประชาชนที่มีบทบาทสำคัญในการเสนอปัญหาความต้องการ และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนาซึ่งมีทั้งระดับหมู่บ้าน ตำบล

ผู้แทนประชาคม หมายถึง ผู้แทนประชาคมหมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาคมหมู่บ้านให้เป็นผู้แทนในการดำเนินงานด้านต่างๆ กับองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์

เพศ หมายถึง ประชาชนเพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ อายุตั้งแต่ ๔๐ ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวางแผนรับรู้ข่าวสาร รวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสำรวจเป้าหมาย แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และเสนอปัญหา กำหนดยุทธศาสตร์และความต้องการของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ การตรวจสอบการบริหารงาน การทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อจัดจ้าง และการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

การมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตามผลประเมินผลการบริหารจัดการ การดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและ

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนา การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรขององค์การบริหารส่วน
ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

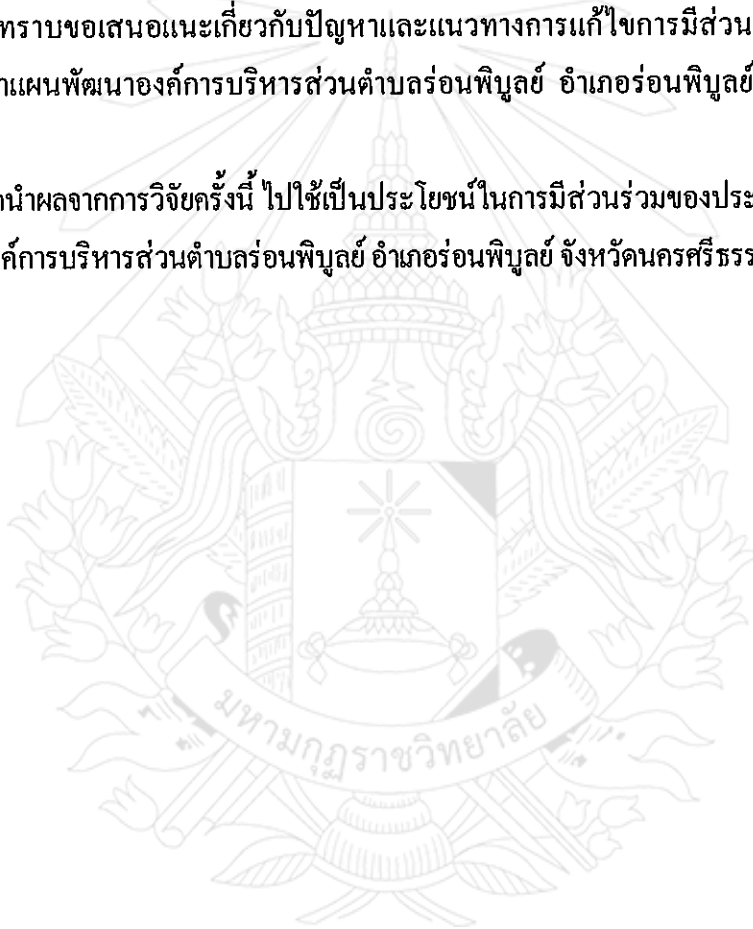
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๖.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๑.๖.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด
นครศรีธรรมราช

๑.๖.๔ สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ ไปใช้เป็นประโยชน์ในการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และแนวทางในการศึกษาดังนี้

- ๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
- ๒.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบของค์การบริหารส่วนตำบล
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจ
- ๒.๖ ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

R. Stavenhagen กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมในท้องถิ่นว่าหมายถึง กระบวนการที่สมาชิกของชุมชนมีการกระทำออกมา ในลักษณะของการทำงานร่วมกันในการที่จะแสดงให้ความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่บรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง หรือการดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้อิทธิพลต่ออำนาจตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยอาจเป็นการดำเนินการร่วมกันในการเพิ่มอำนาจต่อรองทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสภาพสังคมในกลุ่มชุมชน”^๑

ฮาโรลด์ พันซ์ จันท์สว่าง กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันจะต้องมีมากพอ จนเกิดการริเริ่มโครงการเพื่อการนั้นๆ เหตุผลเบื้องต้นของการที่คนเราสามารถร่วมกันได้ก็ควรจะต้องมีความตระหนักว่าการปฏิบัติทั้งหมดหรือการกระทำที่ทำโดยบุคคลหรือในนาม

^๑ประชา แสนกลาง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลนาดินคำ อำเภอเมือง จังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๕, หน้า ๑๗.

กลุ่มจะต้องกระทำผ่านองค์การคั้งนั้นองค์การต้องเป็นเสมือนตัวนำให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงที่
ต้องการได้

กรณีการ วมติ ได้สรุปคำจำกัดความของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึงความ
ร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกชน บุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและเข้ามารับผิดชอบ
เพื่อการดำเนินการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการ โดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือองค์กร
เพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า “ในกิจกรรมทุกอย่าง
ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อให้เขาได้เป็นผู้ตัดสินใจทำงานตามที่
เขาได้ตัดสินใจไปแล้วด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เขาปฏิบัติตามความสนใจและความต้องการของเขา
ซึ่งจะทำให้เขามีโอกาสในการพัฒนาตนเอง”^๒

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ ได้แสดงทรรศนะว่า “การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องมีเงื่อนไขที่สำคัญ
อย่างน้อย ๓ ประการ คือ

๑. ประชาชนจะต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
๒. ประชาชนมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม
๓. ประชาชนต้องเต็มใจต่อการมีส่วนร่วม”^๓

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงการที่บุคคลเข้าร่วมกระบวนการร่วม
แก้ไขปัญหา ร่วมกันในการออกความคิดสร้างสรรค์ ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ร่วมพัฒนา
ร่วมรับผิดชอบการดำเนินงานต่างๆและทำกิจกรรมพัฒนาร่วมกัน โดยการนำความสามารถที่บุคคล
มีอยู่มาใช้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มและนำไปสู่ความสำเร็จ

ทิน ปรัชญพฤทธิ ได้จำแนกทฤษฎีการมีส่วนร่วมออกเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ดังต่อไปนี้คือ

๑. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (Representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำและถือว่า
การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งหรือลดลดอนผู้นำ เป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการ
บริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้
ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์กรอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการ
ตัดสินใจได้แก่บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับ
เท่านั้น

^๒ เรื่องเดียวกัน.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

๒. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ทฤษฎีนี้การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแค่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้ง หรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการวางนโยบายยิ่งกว่านั้น ทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษาและพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบนั้นคือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมที่นับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม^๔

อकिन รพีพัฒน์ ได้กล่าวถึงแนวการพิจารณารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาใน ๒ ลักษณะประกอบด้วย

๑. แบบการมีส่วนร่วม อาทิเช่น เป็นการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะเกรงใจใคร หรือถูกบังคับเข้ามาทำงานเพราะมีสิ่งจูงใจเฉพาะหน้า เช่น ถ้ามาช่วยขุดดินสร้างเขื่อนจะได้รับของแจกเช่น ปลาชาร์คินคนละกระป๋องหรือเข้ามามีส่วนร่วมโดยเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้นและอย่างเข้ามามีส่วนร่วม เพราะเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่จะก่อประโยชน์ระยะยาวให้กับตนเอง

๒. ช่วงจังหวะที่คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมในงานที่รัฐบาลจัดขึ้น เช่น โครงการสร้างงานในชนบทที่เคยทำด้วยกันสามารถแบ่งการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไขการตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานในกิจกรรมพัฒนาตามแผนการประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา การลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงานที่ร่วมปฏิบัติตามนโยบายแผนงานโครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ร่วมควบคุมติดตามประเมินผลละร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาล ได้ให้ประชาชนได้ตลอดปี^๕

การมีส่วนร่วมตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถจัดเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมทั่วไปและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

^๔พระบรรจนา ฐมธโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๗, หน้า ๑๒๒.

^๕เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๒ - ๒๓.

๑.๑ บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ว่าด้วยเรื่องการมีส่วนร่วมทั่วไป สิทธิของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีและศิลปวัฒนธรรม หรือร่วมจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นตามมาตรา ๔๖

“มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๑.๒ สิทธิของชุมชนในการร่วมบำรุงรักษาดูแลสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ มาตรา ๕๖

“มาตรา ๕๖ สิทธิของบุคคลที่มีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและได้ประโยชน์ จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ก่อให้เกิด อันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิการ หรือคุณภาพชีวิตของตนย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ตามที่ กฎหมายบัญญัติ

การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมจะ กระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับความศึกษาและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้โอกาสการอิสระซึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการ ดังกล่าว ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ รวมการสวามิ ท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรค๑และวรรค๒ ย่อมได้รับความคุ้มครอง”

๑.๓ สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการพิจารณาการปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของตน มาตรา ๖๐

“มาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการ ปฏิบัติราชการทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน ทั้งนี้ตามที่ กฎหมายกำหนด”

๑.๔ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมาตรา ๗๖

“มาตรา ๗๖ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมการเมืองรวมทั้งการตรวจสอบการให้ อำนาจรัฐทุกระดับ”

๑.๕ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมาตรา ๑๕

“มาตรา ๑๕ รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวนบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบำรุงรักษาและคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดจนควบคุมและจำกัดภาวะมลพิษที่มีต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิการและคุณภาพชีวิตของประชาชน”

๑.๖ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าชื่อขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๒๘๗

“มาตรา ๒๘๗ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้”

คำร้องขอตามวรรคที่หนึ่งต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นเสนอมาด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อรวมทั้งการตรวจสอบให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

๑.๗ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและอนุรักษ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๕๐

“มาตรา ๒๕๐ เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายบัญญัติ”

กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่

๒. การเข้าไปมีส่วนในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่นอกเขตพื้นที่เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตน

๓. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่”

๔. บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ ว่าด้วยเรื่องของการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของท้องถิ่น

๒.๑ สิทธิที่จะได้รับข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานราชการตามมาตรา ๕๘

“มาตรา ๕๘ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลนั้น

จะกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยของประชาชน หรือส่วนได้ส่วนเสีย อันพึงได้รับความคุ้มครองของบุคคลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๒.๒ สิทธิที่จะได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลของการดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๕๕

“**มาตรา ๕๕** บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนเองหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ”

๒.๓ สิทธิในการฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๖๒

“**มาตรา ๖๒** สิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เป็นนิติบุคคลให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานนั้น ย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติ”

๒.๔ การยื่นฟ้องหน่วยราชการของรัฐต่อศาลปกครองมาตรา ๒๗๖

“**มาตรา ๒๗๖** ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในการกำกับดูแลของรัฐบาลกับเอกชนหรือระหว่างหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในการกำกับดูแลของรัฐบาลด้วยกันซึ่งเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำที่หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือเนื่องจากการกระทำหรือละเว้นการกระทำที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

๒.๕ สิทธิของประชาชนในการให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๘๖

“**มาตรา ๒๘๖** ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่นในมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเห็นว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารผู้ใดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การลงคะแนน

เสียงตามวรคหนึ่งต้องมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งมาลงคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด”

๒.๖ การร้องเรียนต่อคณะกรรมการการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามมาตรา ๓๐๑

“**มาตรา ๓๐๑** คณะกรรมการการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ใ้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นเสนอต่อวุฒิสภา
๒. ใ้สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวนพร้อมทั้งความเห็นส่งยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๓๐๘
๓. ใ้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมเพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
๔. ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สิน ของผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๑๕๑ และมาตรา ๑๕๖ ตามบัญชีและเอกสารที่ได้ยื่นไว้
๕. รายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาทุกปีและนารายได้นั้นพิมพ์เผยแพร่ต่อไป
๖. ดำเนินการตามที่กฎหมายบัญญัติ ใ้ نابัญญัติมาตรา ๑๔๖ และ มาตรา ๒๖๕ มาใช้บังคับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและการปราบปรามการทุจริตแห่งชาติโดยอนุโลม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนับได้เป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนำไปพัฒนาแก้ไขปัญหา สามารถนำมาวิเคราะห์ตัดสินใจให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน และเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามได้มีนักวิชาการจำนวนหนึ่งได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองดังต่อไปนี้

ทศพล กฤตพิธิฐ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่เน้นในรูปกลุ่ม องค์กร หรือชุมชนไว้ว่า หมายถึง “การที่ปัจเจกบุคคล กลุ่มหรือชุมชนมีส่วนเห็นพ้องต้องกันในเรื่องมีผลกระทบใดๆต่อการดำเนินชีวิตของตนเองแล้วมีการแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของตน จนมาสู่การตัดสินใจกระทำการเพื่อใ้บรรลุวัตถุประสงค์นั้นๆ มีความร่วมมือและรับผิดชอบในกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

โดยในขั้นตอนต่างๆของการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ มีกลุ่มหรือกลุ่มชุมชนรองรับประชาชนที่เข้าร่วม มีการพัฒนาภูมิปัญญาและการรับรู้สามารถคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจเพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตของตนเองได้ ประชาชนหรือชุมชนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการควบคุมการใช้ และการกระจายทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะสมาชิกของสังคม”^๖

ปรีชา วิชัยเดียง ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมใน ๒ ลักษณะกล่าวคือ

๑. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนาโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ เช่น การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผนการตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามการประเมินผล รวมถึงการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสามารถจำแนกได้ ๒ ประเภท คือ

๒.๑ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมือง โดยประชาชนหรือชุมชนเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคุมการใช้และการกระจายทรัพยากรของชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนในชนบทสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

๒.๒ การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาทหลัก โดยการกระจายอำนาจในการวางแผนจากส่วนกลางมาสู่ส่วนภูมิภาคเพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อการจัดการทรัพยากรโดยอยู่ในมาตรฐานเดียวกันและประชาชนสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจการพัฒนาให้แก่ประชาชนเพื่อให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง”

^๖พระบรรจนา ธมฺมธโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์ บัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๘๕.

^๗เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๕ .

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง “การที่ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าร่วมในการทำกิจกรรมตั้งแต่ขั้นแรกคือ การค้นหาปัญหาและสาเหตุเมื่อพบสาเหตุของปัญหาแล้วก็ร่วมกันวางแผนเพื่อแก้ปัญหา รวมไปถึงการลงทุนและการปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นการลงทุนด้วยเงิน แรงงานรวมถึงวัสดุอุปกรณ์ก็ตามและต้องร่วมกันคิดร่วมกันทำและติดตามประเมินผลงานที่ได้ทำไปด้วย”

ปรัชญา เวสารัชช์ ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ต้องครอบคลุมในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นครอบคลุมถึงการสร้างโอกาสที่เอื้อหรือการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนและสังคมได้ร่วมกันกันทำกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น และทำให้ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนสะท้อนถึงการเข้าไปเกี่ยวข้องกับโดยความสมัครใจ เป็นประชาธิปไตยในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายพร้อมกับการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการแบ่งปันส่วนผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาร่วมกัน การพิจารณาในมิติ ดังกล่าว การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเชื่อมระหว่างส่วนที่ประชาชนลงทุน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตรงกับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุน

๓. ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจแตกต่างกันออกไปตามสภาพโครงสร้างการบริหารนโยบายและลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการประกันให้เกิดการพัฒนาที่มุ่งผลประโยชน์จากการลงทุนอย่างคุ้มค่า

ลักษณะการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วย ๓ ขั้นตอนดังนี้คือ

๑.๑ การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Initial Decision)

๑.๒ ดำเนินการตัดสินใจ (Ongoing Decision)

๑.๓ ตัดสินใจปฏิบัติงาน (Operational Decision)

“พระบรรจนา ทุมธโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๘๕.

“เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๐ .

๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (Implementation) ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนดังนี้

๒.๑ การสนับสนุนด้านประชากร (Resource)

๒.๒ การบริหารจัดการและการประสานความร่วมมือ (Administration and Coordination)

๒.๓ การขอความร่วมมือ (Enlistment)

๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้านด้วยกันคือ

๓.๑ ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ (Material)

๓.๒ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม (Social)

๓.๓ ผลประโยชน์ทางด้านบุคคล (Personal)

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)^{๑๑}

นิรันดร์ จงวุฒิเชษย์ ยังได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งยังมีเงื่อนไขอย่างน้อย ๓ ประการคือ

๑. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

๒. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้นๆ ได้

๓. ประชาชนจะต้องมีความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม โดยปราศจากการบังคับ

ความสำเร็จของการมีส่วนร่วมนอกเหนือจากเงื่อนไขที่สำคัญ ๓ ประการ ดังกล่าวแล้วยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑. ประชาชนจะต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมที่ไม่ถูกเงินเกินไป

๒. ประชาชนต้องไม่เสียเงินค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปที่จะได้รับค่าตอบแทน

ในการมีส่วนร่วม

๓. ประชาชนต้องมีความสนใจที่สัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วม

- ประชาชนต้องสามารถสื่อสารหันรู้เรื่องทั้งสองฝ่าย

- ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทบกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่หรือสถานภาพที่เป็นอยู่ใน

ปัจจุบันทางสังคม

^{๑๑} พระบรรจนา ชุมมธโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านลาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๓๒.

ไพรัตน์ เคะรินทร์ ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาดังนี้

๑. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงตลอดถึงความต้องการของชุมชน
๒. ร่วมคิดและสร้างรูปแบบ และวิธีการพัฒนาศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาและลดปัญหาของชุมชน หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
๓. ร่วมวางแผนนโยบายหรือวางแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อขจัดและแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
๔. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
๕. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
๖. ร่วมลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตน
๗. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย
๘. ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผลและร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป^{๑๑}

ลักษณะการมีส่วนร่วมที่ประยุกต์จาก Burners มีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาอยู่ ๑๐ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. คณะผู้บริหารการมีส่วนร่วม พิจารณาเพื่อวางแผนในการดำเนินงานให้เหมาะสมที่จะให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เข้ามีส่วนร่วมเมื่อใดและโดยวิธีใด คณะผู้บริหารควรมีตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมากพอสมควร มีหลากหลายมากพอ
๒. ระยะเวลาและสถานที่ในการมีส่วนร่วมกับโครงการ ควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่อง ครบวงจรชีวิตของโครงการตั้งแต่เริ่มต้น จนยุติโครงการหรือหากคณะผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมอาจจัดให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แต่ละคนเกี่ยวข้องจริง ๆ
๓. การมีส่วนร่วมนี้ตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอหรือตลอดเวลาก็ได้ เช่น เวลาเกิด ภัยพิบัติ นำท่วม แต่ละคนก็มาช่วยเหลือกัน แต่เมื่อหมดภัยแล้วก็กลับไปแยกกันอยู่เช่นเดิม แต่ถ้าหากมีพื้นที่ภัยพิบัติกว้างขวางอาจต้องการตัวแทนประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในเวลาที่ยาวนานขึ้น อาจจะใช้วิธีการแจ้งข่าวทางจดหมายไปยังประชาชนทั่วไปก็ได้

^{๑๑}พระบรรจนา ชุมมธโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๓๑.

๔. จะให้การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายปลายทางหรือจะให้เป็นแนวทางคือจะให้เพียงบุคคลต่าง ๆ ก็บรรลุวัตถุประสงค์บางสิ่งแล้ว หรือ จะพิจารณาว่าการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ต้องทำให้ดี โดยตอบให้ได้ว่า “หลังจากการมีส่วนร่วมแล้วจะมีอะไรดีขึ้น อะไรควรเกิดขึ้นอีกบ้าง” โดยคำนึงถึงกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

๕. การมีส่วนร่วมนั้นมีมิติทางด้านปริมาณและคุณภาพดังต่อไปนี้

๕.๑ ทางด้านปริมาณ เช่น ถ้าคนเข้ามามีส่วนร่วมมากก็ควรทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้นด้วย และเมื่อความสัมพันธ์ดีขึ้นแล้วก็จะทำให้เกิดการรวมตัวดีขึ้นด้วย

๕.๒ ทางด้านคุณภาพ การมีส่วนร่วมควรมีมิติที่จะช่วยขจัดขวางความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคลหรือความเป็นนายเป็นบ่าวกัน ควรเปลี่ยนเป็นให้มีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคกัน ก็จะถือได้ว่าการมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพ

๖. สถานการณ์มีส่วนร่วมนั้น ต้องคำนึงว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงมิใช่เกิดขึ้นจากการออกคำสั่ง แต่จะต้องสร้างขึ้นเอง ดังนั้นการที่จะมีผู้สั่งให้มาร่วมกันให้เต็มที่ แล้วก็มีคนมาร่วมคงไม่ค่อยเกิดขึ้นได้ วิธีการมีส่วนร่วมต่างๆ ต้องใช้ความพยายามเพื่อให้เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันให้เกิดความประชาสังคม มีจิตสำนึกและให้ความเคารพทางความคิดจนกระทั่งเป็นวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน

๗. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมและทางการศึกษา ซึ่งหากเกิดขึ้นได้ คือให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ไปด้วยจะเป็นเสมือนการให้การศึกษาแก่สังคมและประชาชนที่ยังไม่มีโอกาสได้เรียนด้วย

๘. การมีส่วนร่วมรับรู้สภาพปัญหาโดยมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนได้รู้สภาพที่เป็นจริงมากขึ้น การมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหา ทำให้เมื่อเห็นปัญหาแล้วจะนำความมุ่งมั่นที่จะคิดหาทางแก้ไขด้วยกันและร่วมกันแก้ปัญหานั้นๆ

๙. คนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนส่วนใหญ่มิได้ใช้ชุมชนเป็นเพียงที่รวมคนคล้ายเอาก้อนหินมากองรวมกันเท่านั้น แต่คนในชุมชนหนึ่งๆก็มีความผูกพันเอื้ออาทรต่อกันมีค่านิยมร่วมกันและมีความรับผิดชอบต่อชุมชนด้วยกัน

๑๐. ควรทำให้การมีส่วนร่วมมีลักษณะปนอรรถประโยชน์ประกอบไปบ้าง เพราะในสังคมไทยการมีอรรถประโยชน์จะช่วยให้บรรยากาศการมีส่วนร่วมดูเป็นกันเอง ดังนั้น ในการประชุมถ้าใช้อรรถประโยชน์ ดนตรี กีฬา เกมส์ เข้าร่วมด้วยจะสร้างอรรถประโยชน์การมีส่วนร่วมให้เพิ่มขึ้นได้^{๑๒}

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓- ๓๕.

๒.๑.๒ ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

David Hapgood กล่าวว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นควรมีสาระสำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. การให้การศึกษาระบบประชาชน เพื่อให้ประชาชนเป็นผู้มีความรู้ และข้อมูลต่างๆ ผู้ประชาชนด้วยกันและเป็นการลดช่องว่างของการสื่อความเข้าใจและความร่วมมือตลอดจนช่วยให้ประชาชนสามารถเลียนแบบ คัดแปลง หรือสร้างสรรค์การพัฒนาด้วยตนเองได้

๒. การจัดโครงการพัฒนาเพื่อให้เป็นแบบจำลองแบบฝึกหัด แก่ประชาชนในท้องถิ่นและเป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการใช้ชีวิตของชาวชนบทในรูปของภาพสะท้อนที่ใกล้ชิดตัวประชาชนจนทำให้มองเห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมได้ดีที่สุด

๓. การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของประชาชนให้สอดคล้องกับการทำงานร่วมกันในรูปแบบ และวิธีการที่มีกฎเกณฑ์ มีระเบียบ และความซื่อสัตย์”

นอกจากนี้ **ปรัชญาเวตสวรรค์** ยังได้อธิบายถึง “การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญครอบคลุมประเด็นต่างๆ ที่สำคัญ” ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนครอบคลุมการสร้างโอกาส ที่เอื้อให้สมาชิกทุกคนของชุมชนและของสังคมได้ร่วมกิจกรรมซึ่งนำไปสู่และมีอิทธิพลต่อกระบวนการพัฒนา และเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

๒. การมีส่วนร่วมสะท้อนการเข้าเกี่ยวข้องโดยสมัครใจ และเป็นประชาธิปไตยในกรณีต่อไปนี้

๒.๑ การแบ่งผลประโยชน์จากการพัฒนาโดยเท่าเทียมกัน

๒.๒ การตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย การกำหนดนโยบาย การวางแผนและการดำเนินการโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม

๒.๓ การสร้างโอกาสการเอื้อให้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเท่าเทียมกัน

๓. เมื่อพิจารณาในแง่นี้ การมีส่วนร่วมเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างส่วนที่ประชาชนลงแรงและทรัพยากรเพื่อพัฒนากับประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติช่วยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่ประชาชนลงทุนลงแรงกับผลประโยชน์ที่ได้

^{๑๑}ปรัชญา ศีรภา, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๖, หน้า ๓๐ .

๔. ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจผิดแผกแตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจของประเทศนโยบายและโครงสร้างการบริหารรวมทั้ง ลักษณะเศรษฐกิจสังคมของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้เป็นเพียงเทคนิควิธีการ แต่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการให้เกิดกระบวนการพัฒนาที่มุ่งเอื้อประโยชน์ต่อประชาชน

๒.๑.๓ ลักษณะของการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง สรุปว่า “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท ๔ ขั้นตอน ดังนี้”

๑. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ
๒. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมช่วยเหลือในการปฏิบัติตามโครงการพัฒนา
๓. การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตลอดจนกระบวนการพัฒนา
๔. การติดตามประเมินผลในการแก้ไขปัญหา”

อาจพิจารณาได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเริ่มตั้งแต่ประชาชนเข้ามามีความคิดเห็นสาเหตุของปัญหา จากนั้นจึงสร้างแนวคิดและวิธีการที่จะแก้ไขปัญหา ตัดสินใจใช้แนวคิดหรือวิธีการนั้นจากนั้นจึงประเมินผล รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เป็นผลการปฏิบัตินั้นๆ

ลักษณะการมีส่วนร่วม

ลักษณะการมีส่วนร่วมนั้นแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบไปด้วย ๓ ขั้นตอนดังนี้คือ
 - ๑.๑ การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม (Initial Decision)
 - ๑.๒ ดำเนินการตัดสินใจ (Ongoing Decision)
 - ๑.๓ ตัดสินใจปฏิบัติงาน (Operational Decision)
๒. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (Implementation) ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนดังนี้
 - ๒.๑ การสนับสนุนด้านประชากร (Resource)
 - ๒.๒ การบริหารจัดการและการประสานความร่วมมือ (Administration and Coordination)
 - ๒.๓ การขอความร่วมมือ (Enlistment)
๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ด้านด้วยกันคือ
 - ๓.๑ ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ (Material)
 - ๓.๒ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม (Social)
 - ๓.๓ ผลประโยชน์ทางด้านบุคคล (Personal)

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)^{๑๔}

นิรันดร์ จงวุฒิเชษต์ย์ ยังได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งยังมีเงื่อนไขอย่างน้อย ๓ ประการคือ

๑. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
๒. ประชาชนต้องสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ได้
๓. ประชาชนจะต้องมีความเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมโดยปราศจากการบังคับ

๒.๑.๔ รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน

Uphoff ได้สร้างกรอบพื้นฐานเพื่ออธิบายและวิเคราะห์ “การมีส่วนร่วมในแง่ขั้นตอนหรือประเภทของการมีส่วนร่วมได้ ๔ แบบ”^{๑๕} คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-Making) โดยอาจเป็นการตัดสินใจตั้งแต่ระยะเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรมและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

๒. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ที่เป็นไปทั้งในรูปแบบของการเข้าร่วมโดยมีการสนับสนุนทางทรัพยากร หรือการเข้าร่วมในการบริหารและการร่วมมือรวมถึงการเข้าร่วมในการลงแรงและร่วมใจ

๓. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุทางสังคม หรือโดยส่วนตัวอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างควบคู่กันไป

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ในรูปแบบนี้นับเป็นการควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้กำหนดว่า “กระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การวางแผน (Planning) ในส่วนนี้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาจัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามประเมินผลและประการสำคัญ คือ การตัดสินใจ

^{๑๔}พระบรรจนา ทุมธโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**, อ่างแล้ว, หน้า ๓๒ .

^{๑๕}ปรัชญา ศรีธา, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, อ่างแล้ว, หน้า ๑๘.

๒. การดำเนินกิจกรรม (Implementation) ในส่วนนี้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมการเงินและการบริหาร

๓. การใช้ประโยชน์ (Utilization) เป็นส่วนที่ประชาชนจะต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเอง และการควบคุมทางสังคม

๔. การได้รับผลประโยชน์ (Obtaining Benefits) ในส่วนนี้ประชาชนต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากันอาจเป็นผลประโยชน์ส่วนตัวสังคมหรือวัตถุก็ได้^๖

จากรูปแบบที่นำเสนอข้างต้น สามารถที่จะจำแนกรูปแบบการมีส่วนร่วมออกได้เป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑. รูปแบบที่ให้ความสำคัญเชิงเนื้อหา กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วม ส่วนรูปแบบในการตัดสินใจกำหนดวางแผนเข้าร่วมในการกระทำ และรับผลประโยชน์รวมถึงกระบวนการประเมินผลการกระทำนั้นด้วย

๒. รูปแบบที่ให้ความสำคัญกับการจัดรูปความสัมพันธ์ หรือองค์กร ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเป็นลักษณะของการสมัครใจ จากการชักชวน หรืออาจถูกบังคับ ซึ่งความสัมพันธ์นี้อาจจะเป็นลักษณะรูปแบบที่มีตัวแทนหรือไม่มีตัวตน

๓. รูปแบบที่ทำให้ให้ความสำคัญกับกิจกรรม ในรูปแบบนี้จะเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะแบบเข้มแข็ง แบบไม่แข่งขัน หรือแบบเฉื่อยชาก็ได้

๒.๑.๕ การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นนับว่าเป็นระบบการเมืองในตัวของมันเอง กล่าวคือ กลุ่มการเมืองเช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ พยายามหาโอกาสในการที่จะสู้แข่งขันช่วงชิงอำนาจในการปกครองบริหารแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าในท้องถิ่น ไม่ว่าในด้านผลประโยชน์ การบริหาร หรือตำแหน่งก็ตาม

การช่วงชิงอำนาจดังกล่าวย่อมต้องผ่านการเลือกตั้ง มีการกำหนดนโยบาย มีการหาเสียงและเข้าเป็นฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ดี จะต้องมีความผูกพันกับการเมืองตลอดเวลา มีความขัดแย้งมีการแสดงความคิดเห็น มีการแสดงออกซึ่งความต้องการ หรือการเรียกร้องอยู่ตลอดเวลา เช่น การอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์การกระทำ การเดินขบวนประท้วงคัดค้าน และอยู่ในสิ่งแวดล้อมทางการเมืองอันได้แก่ ระบบการปกครองท้องถิ่นข้างเคียง ระบบเศรษฐกิจระบบสังคม หน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค เป็นต้น

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓.

เมื่อการปกครองท้องถิ่นนับเป็นระบบการเมือง จึงจำเป็นที่ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญสำหรับการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจที่ต้องการให้ท้องถิ่นได้มีการปกครองตนเองซึ่งหากประชาชนไม่ให้ความสนใจ ไม่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ระบบการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็หาได้มีประโยชน์ในทางสิทธิทางการเมืองไม่ รัฐบาลจัดทำเองจะดีกว่า

ลูเซียน ดับบลิว พาย (Lucian W. Pye) ได้พูดถึงการพัฒนาการเมือง และความหมายของการพัฒนาการเมืองไว้หลายประการ ที่น่าสนใจคือ ความหมายที่ว่า “การพัฒนาการเมือง คือ การสร้างระบอบประชาธิปไตย (Political Development as the Building of Democracy) และการพัฒนาการเมือง คือระดมสรรพกำลังให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของชาติ”^{๑๑} ดังนั้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงจำเป็นสิ่งสำคัญซึ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองในท้องถิ่นสามารถแยกได้ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง นับเป็นสิ่งสำคัญ และเห็นได้ชัดที่สุดในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งครอบคลุมตลอดกระบวนการเลือกตั้ง ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้ง การเสนอตัวเข้ารับสมัครเลือกตั้ง การไปรณรงค์หาเสียง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สมัครนโยบายพรรค การชักชวนผู้อื่นไปลงคะแนนเสียงการดูแลไม่ให้เกิดการทุจริตในการลงคะแนนเสียง การมีส่วนร่วม มีหลายรูปแบบ แต่การศึกษาเรื่องนี้มักจะให้ความสำคัญกับการออกเสียงเลือกตั้ง เพราะสามารถวัดค่าออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรมนั่นเอง

๒. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของพรรคการเมือง แม้ว่าในท้องถิ่นไทยจะไม่มาก และเห็นได้ชัดเหมือนของประเทศอื่น แต่หากการเมืองพัฒนาไปมากก็จะต้องมีรูปแบบดังกล่าว พรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาระดับสถาบันหลักในทางการเมือง การร่วมกิจกรรมพรรคการเมืองโดยตรงก็คือการเป็นสมาชิกพรรค สนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ยึดมั่นในนโยบายของพรรคนั้นร่วมทำงานให้กับพรรคเช่น ร่วมรณรงค์หาเสียงร่วมดูแลการป้องกันการทุจริตเป็นหัวคะแนนให้พรรคการเมือง เป็นต้น

๓. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของฝ่ายบริหารท้องถิ่นตามความเหมาะสม การอภิปราย การเขียนบทความผ่านสื่อมวลชน การปกครองท้องถิ่นอาจดำเนินการขอความคิดเห็นจากประชาชนได้ ซึ่งเรียกว่า “การฟังเสียงประชาชน” โดย

^{๑๑}เจต เศรษฐพสุธาตล, “การเมืองและนโยบายในการปกครองท้องถิ่น”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มิ่งมิตร, ๒๕๓๖), หน้า ๔๐.

การขอประชามติ ซึ่งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงตามควรแก่โอกาส

๔. การมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการจำลองการเมืองในระดับชาติแม้ว่าในระดับท้องถิ่นจะเกิดได้ยากก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็นการมีส่วนร่วมอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การที่กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มที่มีความเห็นคล้ายกันรวมตัวกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ต่อรองทางการเมืองเกิดการถ่วงดุลอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่น

๕. การมีส่วนร่วมโดยการจัดตั้งกลุ่มผลประโยชน์ การแสดงออกของประชาชนนั้น มีวิธีการต่างๆซึ่งเป็นการแสดงถึงปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น เช่น การเดินขบวนประท้วง การนั่งประท้วง การอดอาหาร เป็นต้น การกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมยังมีความหมายไปถึงการให้ความร่วมมือซึ่งถือเป็นการสนับสนุนต่อระบบการเมืองนั้นคือการมีระเบียบวินัยเคารพกฎหมายร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐบาล การให้ความสนับสนุนเป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหาในการปกครองและการบริหาร การให้ความร่วมมือในการเสียบายก็เป็นอีกทางหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อมซึ่งจะทำให้ไม่เกิดปัญหาจนกลายเป็นประเด็นทางการเมืองต่อไป

๒.๒ แนวคิดการมีส่วนร่วมประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้มีนโยบายมุ่งเน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนโยได้ส่งเสริมให้เกิดการรวมตัวของประชาชนในรูปแบบของประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบลขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๕ ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อจะมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนตามแนวทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๘ และต่อเนื่องกับฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) เพื่อที่จะเน้นให้ประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล เป็นช่องทางให้ประชาชนในชุมชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมทำ โดยใช้เวทีกลางของประชาชนเป็นที่รวบรวมและแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอปัญหาและความต้องการต่างๆของชุมชน ตลอดจนพิจารณากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาชุมชน และร่วมมือแก้ไขปัญหานั้น

องค์ประกอบของประชาคมหมู่บ้าน ประกอบด้วย

ตัวแทนฝ่ายบริหาร ได้แก่

๑. กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน
๒. สมาชิก อบต.ในหมู่บ้านนั้น
๓. กรรมการหมู่บ้านจำนวน ๓ คน

ตัวแทนฝ่ายประชาชน ได้แก่

๑. ผู้แทนกลุ่มอาชีพทุกกลุ่ม
 ๒. ผู้แทนกลุ่มเกษตรกร
 ๓. ประชากรหมู่บ้าน
 ๔. พระหรือผู้นำทางศาสนา
 ๕. ครูโรงเรียนในชุมชน
 ๖. อสม.
 ๗. อาสาพัฒนาชุมชน
 ๘. อาสาสมัครประชาสงเคราะห์
 ๙. สมาชิก อปพร.
 ๑๐. ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชน
- ฯลฯ

ทั้งนี้ให้ประชาคมมีสัดส่วนประมาณร้อยละ ๕-๑๐ ของจำนวนประชาชนในหมู่บ้านและให้ประชาคมหมู่บ้านมีบทบาทร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาทุกระดับโดยกระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้ทุกส่วนราชการ ได้นำเอาปัญหาและความต้องการของประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบลมาจัดทำแผนพัฒนา รวมถึงการจัดทำแผนพัฒนาของ อบต. ด้วย อีกทั้งประชาชนยังมีบทบาทที่สำคัญในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ทุกโครงการของข้าราชการที่อยู่ในหมู่บ้าน ตำบล รวมทั้งให้ อบต. แต่งตั้งผู้แทนของประชาคมหมู่บ้านร่วมเป็นกรรมการจัดซื้อ-จัดจ้างทุกครั้งเพื่อร่วมตรวจสอบความโปร่งใสในการดำเนินงานโครงการต่างๆ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดว่าแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และแผนการดำเนินงาน ในการจัดทำแผนแต่ละอย่างนั้นมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

แผนยุทธศาสตร์พัฒนานั้น ต้องจัดให้มีการประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหาความต้องการ ประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปีให้ดำเนินการดังนี้ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดการประชุมประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับ **วิสัยทัศน์ พันธกิจ** และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้อง กับปัญหา ความต้องการของประชาคมและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานต่างๆมาประกอบ และสุดท้ายคือแผนการดำเนินงานมีขั้นตอนดังนี้

ให้รวบรวมแผนงาน โครงการพัฒนาขององค์กรต่างๆที่ดำเนินการบนพื้นที่แล้วจัดทำเป็นแผนดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

แนวทางการมีส่วนร่วม

อนุสรณ์ สุวรรณทิศกร ได้กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

๑. ร่วมคิด คือ ร่วมในการประชุมปรึกษาหารือซึ่งกันและกันในการวางโครงการวิชาการ ดำเนินงานการติดตามตรวจสอบและการดูแลรักษาเพื่อให้กิจกรรมโครงการต่างๆ ที่ได้กระทำนั้นสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางแผนเอาไว้

๒. ร่วมกันตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจะต้องร่วมกันตัดสินใจที่จะทำกิจกรรมหรือหาแนวทางที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด ว่าเรื่องใดมีความสำคัญมากที่สุด เรื่องที่ควรทำก่อนและกิจกรรมอันใดที่ควรทำทีหลัง เป็นต้น

๓. ร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ เมื่อร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจที่จะทำกิจกรรมแล้วจะต้องเข้าร่วมในการดำเนินตามโครงการ เช่น การร่วมกันออกแรงร่วมเงินบริจาคทรัพย์ เป็นต้น

๔. ร่วมติดตามประเมินผล โครงการคือเมื่อโครงการที่สิ้นสุดลงแล้วทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบดูแลรักษาประเมินผลโครงการว่ามีความสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด^{๑๔}

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

อนุภาพ จิรฉลาก ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนพอสรุปได้ดังนี้

๑. ความแรงใจผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่า
๒. ความต้องการเป็นกลุ่มพวก
๓. ความเชื่อถือในตัวผู้นำ
๔. ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
๕. การคำนึงถึงผลประโยชน์และผลตอบแทน
๖. การยอมรับแบบอย่าง
๗. ความไม่พอใจในสภาพแวดล้อม
๘. การยอมรับในอำนาจของรัฐ
๙. สถานะทางเศรษฐกิจ

^{๑๔}พระบรรจนา ทุมธโร (บัวทอง), “ศึกษาศาสตร์มีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๓๘.

อำนาจ อนันตชัย ได้กล่าวว่า การพัฒนาไม่ว่าจะจัดตั้งขึ้นในรูปแบบใดก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดควรคำนึงถึงคือ ประชาชนสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ โดยมีรัฐบาลเป็นผู้คอยให้ความสนับสนุนช่วยเหลือในสิ่งที่เกินความสามารถของประชาชนที่จะทำได้ ดังนั้นการพึ่งพาตนเองจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากประชาชนไม่ให้ความร่วมมือในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ ของชุมชน การเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนานั้นย่อมจะต้องเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายๆอย่างด้วยกัน ดังที่จะได้นำมาเสนอต่อไปนี้คือ ความสำเร็จของการพัฒนาแบบระดมความร่วมมือซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ ๓ ประการคือ

๑. การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนตั้งแต่เริ่มปัญหาช่วยกันหาสาเหตุของปัญหา พร้อมใจกันแก้ไขปัญหาด้านการคิดว่าจะทำโครงการอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยใช้การร่วมแรงจากท้องถิ่นนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

๒. การผสมผสานแผนงานและโครงการของส่วนราชการด้วยการพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเกิดความสามารถและมีคุณภาพจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาคือความต้องการของประชาชนและสนองผลประโยชน์ได้ถูกต้องตามความต้องการของประชาชน

๓. การสร้างองค์กรท้องถิ่น กลไกการประสานงานงบประมาณปัจจัยดำเนินงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตามความต้องการขั้นพื้นฐานและความจำเป็นของประชาชน

World Health Organization เสนอว่าปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ

๑. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมในกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่ร่วมแรงร่วมทรัพยากรหรืออื่นๆนั้นมิใช่เหตุผลอยู่ ๒ ประการ คือ

๑.๑ การมองเห็นว่าตนเองจะได้รับประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำ

๑.๒ การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านในหมู่บ้านเดียวกันให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๒. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมแล้วก็ได้รับผลประโยชน์ดังที่คาดหวังเอาไว้ เนื่องจากการเข้าร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน กฎระเบียบแบบแผนเป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานด้านโครงสร้างในการเข้าร่วมจึงควรมีลักษณะ

๒.๑ เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบ โครงสร้างแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยตัวแทนก็ได้

๒.๒ กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

๓. ปล่อยให้อำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วมโดยปกติที่ผ่านมาจากกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมายวิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรมเพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

โคเฮน และอัฟฮอฟฟ์ (Cohen and Uphoff) ได้เสนอถึงถึงบริบทของการมีส่วนร่วมโดย พิจารณาจากปัจจัยสภาพแวดล้อมซึ่งมีความซับซ้อนอย่างมากด้วย ได้แก่

๑. ปัจจัยทางชีวภาพและกายภาพ
๒. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ
๓. ปัจจัยด้านการเมือง
๔. ปัจจัยด้านสังคม
๕. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม
๖. ปัจจัยทางประวัติศาสตร์^๑

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมยังอาจเกิดจากแนวความคิดอื่นๆ พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์ การสร้างโบสถ์วิหาร เป็นต้น

๒. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพรพนับถือหรือมีเกียรติยศ ตำแหน่ง ทำให้ประชาชนมี ส่วนร่วมด้วยทั้งๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเชื่ออย่างเต็มเปี่ยมที่จะกระทำ เช่น ผู้ใหญ่ ออก ปากขอแรงผู้น้อยให้ช่วยงานผู้น้อยก็ต้องช่วยเพราะความเกรงใจ

๓. อำนาจบังคับเกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่าให้ประชาชนถูกบีบให้มีส่วนร่วมใน การทำต่างๆ เช่น บังคับให้ทำงานอย่างหนักเยี่ยงทาส เป็นต้น

แนวทางในการทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนานั้น มี แนวทางดังนี้

๑. ต้องถือองค์กรท้องถิ่นเป็นหลักในการแก้ปัญหาด้วยการพึ่งพาตนเอง องค์กรภายนอก เป็นเพียงส่วนที่ช่วยกระตุ้นหรือสนับสนุนเท่านั้น

^๑พระบรรจนา ชุมพรโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศาสตรา ศตรมหาบัณฑิต**, อ่างแล้ว, หน้า ๔๐.

๒. กิจกรรมพัฒนาต้องเริ่มจากพื้นฐานของชุมชนกล่าวคือ กำเนิดถึงวิถีชีวิตที่ดำรงอยู่ในชุมชนทั้งในอดีตและปัจจุบัน และพึงตระหนักว่าการพัฒนาจากองค์กรภายนอกจะไม่นำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงแล้ว ยังเป็นการทำลายศักยภาพในการแก้ปัญหาของชุมชนในลักษณะของการขาดความเชื่อมั่นใจในตนเอง และต้องพึ่งพาองค์กรภายนอกตลอดเวลา

โดยสรุปแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการจัดการท้องถิ่น การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติกรในการมีส่วนร่วม การจัดการบริหารผลประโยชน์ของชุมชน การประเมินผล และสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีความคิดริเริ่มมีความตื่นตัวในการพัฒนาท้องถิ่น แล้วแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายหลังจากการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของท้องถิ่น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น การมีส่วนร่วมจึงประกอบด้วยปัจจัย ๓ อย่างคือ

๑. การเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจและอารมณ์เป็นการข้องเกี่ยวทั้งตัว ไม่ใช่เฉพาะเพียงแต่เกี่ยวข้องกับด้านร่างกายหรือทักษะกล่าวคือ ผู้มีส่วนร่วมจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับจิตใจไม่เพียงแต่เฉพาะด้านการทำงาน

๒. การกระทำเป็นส่วนช่วยเมื่อผู้มีส่วนร่วมได้บังเกิดความเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ และอารมณ์แล้วก็เท่ากับเปิดโอกาสให้เขาได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระทำการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่ม โดยเหตุนี้การมีส่วนร่วมจึงมีมากกว่าการยินยอมที่จะกระทำตามคำสั่ง ซึ่งเป็นการกระทำโดยปราศจากการยินยอมพร้อมใจแบบ “บุคลวิถี” คือการติดต่อสื่อสารทั้งไปและกลับระหว่างบุคคลนั้นและกลุ่ม

๓. การร่วมรับผิดชอบเมื่อเกิดการเกี่ยวข้องกับด้านจิตใจ อารมณ์ ของผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทำให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มนั้นๆ ด้วย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่ม และต้องการเห็นผลสำเร็จของการทำงานนั้นด้วยจึงเกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม

๒.๓ ทฤษฎีเกี่ยวกับการวางแผนและรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓.๑ ความหมายของการวางแผน

H.G.Hicks อธิบายว่า “การวางแผนเป็นหน้าที่ทางบริหารประการแรกที่ต้องกระทำเพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยเฉพาะ การที่จะวางแผนให้สำเร็จผลนั้น จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ตัวเลขจากข้อมูลในอดีต การตัดสินใจในปัจจุบันและทำการประเมินผลในอนาคตด้วย”^{๒๐}

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ ได้ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนาว่าหมายถึง “การวางแผนทางปฏิบัติในอนาคตอย่างมีหลักเกณฑ์ และมีการใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่อง เพื่อเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อบรรลุเป้าหมาย”^{๒๑}

อนันต์ เกตวงศ์ สรุปว่า “การวางแผนพัฒนา หมายถึง การเตรียมการเพื่อการกระทำและเป็นวิธีการเพื่อนำไปสู่เป้าหมายสุดท้าย ทั้งเป็นกระบวนการบริหารงานการกำหนดวัตถุประสงค์การตัดสินใจในเรื่องการเงิน การจัดองค์กร ความต้องการด้านกำลังคน กระบวนการของการทำงานและเครื่องมือใช้ต่างๆ การวางแผนเป็นกระบวนการทางด้านการบริการที่ใช้ทั้งโดยรัฐบาลและองค์กรเอกชน”

จากความหมายดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การวางแผนคือ กระบวนการวางแผนทางในการกำหนดทิศทางกาพัฒนาที่เหมาะสมภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อจะบรรลุเป้าหมายตามความต้องการ

๒.๓.๒ กระบวนการวางแผน

Robert M.Fulmer ได้อธิบายว่า “ขั้นตอนหรือกระบวนการวางแผนมี ๑๒ ขั้นตอน”^{๒๒}

ประกอบด้วย

๑. **เลือกวัตถุประสงค์** เป็นเป้าหมายหลักหรือจุดสุดท้ายของการวางแผน ต้องชัดเจนแน่นอน

๒. **บอกกล่าววัตถุประสงค์ให้ผู้อื่นทราบ** คนทำงานร่วมกันจะต้องทราบวัตถุประสงค์ทุกระดับขององค์กร

^{๒๐} ศดาญุ ธัญนี้อม, “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๗, หน้า ๒๒.

^{๒๑} ประภา พร้อมมูล, “ประสิทธิผลในการวางแผนพัฒนาอำเภอของคณะกรรมการในจังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๗, หน้า ๒๓.

^{๒๒} ศดาญุ ธัญนี้อม, “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, อ้าวแล้ว, หน้า ๒๓.

๓. **การกำหนดข้อสันนิษฐาน** ซึ่งหมายถึง การประเมินอนาคตหรือการพยากรณ์

๔. **สำรวจทรัพยากรเป็นการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่า** การทำให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ นั้นมีความเป็นไปได้

๕. **กำหนดนโยบาย** เพื่อเป็นแนวทางกว้างๆสำหรับยึดเป็นหลักในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

๖. **ระบุทางเลือก** เพื่อที่จะตัดสินใจให้ถูกต้องและเหมาะสม จะต้องรู้ทางเลือกทั้งหมดซึ่งเป็นทางเลือกที่เป็นไปได้

๗. **เปรียบเทียบทางเลือก** เป็นการประเมินทางเลือกทั้งหลายที่มีอยู่ เพื่อดูความเป็นไปได้ หรือเพื่อดูว่าจะทำได้หรือไม่

๘. **เลือกแนวทางของการกระทำ** เมื่อประเมินทางเลือกและเปรียบเทียบแล้วต้องตัดสินใจเลือกเอาทางที่เหมาะสมที่สุด

๙. **สร้างแนวปฏิบัติและกฎเกณฑ์** กำหนดแนวทางอย่างละเอียดของการกระทำโดยมีนโยบายเป็นกรอบ และจะบอกถึงขั้นตอนเป็นลำดับไปจนจบเป็กระบวนการส่วนกฎเกณฑ์นั้นจะเป็นข้อกำหนดเดี่ยวโดดๆไม่มีความต่อเนื่อง

๑๐. **กำหนดงบประมาณ** งบประมาณเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติหน้าที่สำคัญ ทรัพยากรทุกอย่างสามารถระบุในลักษณะของงบประมาณได้และถือเป็นแผนทางการเงินด้วย

๑๑. **กำหนดตารางเวลา** โดยมีจุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของแต่ละกิจกรรมโดยอาศัยเทคนิคด้านแผนภูมิและ PERT เป็นต้น

๑๒. **ตัดสินใจในเรื่องมาตรฐาน** เพื่อวัดการปฏิบัติงานตามแผน

จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ อธิบายว่า “การวางแผนเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีการตัดสินใจร่วมกัน เป็นการคาดคะเนในอนาคตและการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยทางเลือกที่ดีที่สุด”^{๒๓} การวางแผน จึงประกอบด้วย กระบวนการกว้างๆ ดังนี้

๑. ขั้นตอนการจัดทำแผน
๒. ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน
๓. ขั้นติดตามและประเมินผล

^{๒๓}อลงกรณ์ ปราบไพรี. “การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ๕ ปี (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) โดยกระบวนการประชาคม : กรณีศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๕, หน้า ๘.

๒.๔ ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

๒.๔.๑ ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมายแต่ส่วนใหญ่แล้ว คำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะต่างกันบ้างก็คือสำนวนและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

วิญญู อังคนารักษ์ ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองในรูปลักษณะการกระจายอำนาจบางอย่าง ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นทำกันเอง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีโอกาสปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชนท้องถิ่นนั้นให้งานดำเนินไปอย่างประหยัด มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลตรงกับความต้องการของประชาชน โดยเหตุที่ว่าประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมจะทราบความต้องการของท้องถิ่นนั้นๆ ได้ดีกว่าบุคคลอื่นๆ และย่อมมีความผูกพันต่อท้องถิ่นนั้นโดยมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการบริหารงานพอสมควร”^{๒๔}

ชูศักดิ์ เทียงตรง ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นคือ “การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจในการปกครองร่วมรับผิดชอบทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย”^{๒๕}

ประทาน คงฤทธิศึกษากร ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดการทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์การนี้ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง”^{๒๖}

^{๒๔}ร.ต.อนุสรณ์ ข้าแก้ว, “ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยา : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๖, หน้า ๒๕.

^{๒๕}เรื่องเดียวกัน.

^{๒๖}พ.ต.ท.บุญมา แสงกล้า, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยา : มหาวิทยาลัยขอนแก่น), ๒๕๔๕, หน้า ๒๕.

เดเนียล วิท (Daniel Wit) ได้นิยามว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงแต่บางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชนโดยประชาชนเพื่อประชาชน ดังนั้นการบริหารการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์กรอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน”

วิลเลียม วี. ฮอลโลเวย์ (William V. Holloway) ได้นิยามว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอน มีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้ มีอำนาจปกครองตนเอง มีการบริหารการคลังของตนเอง และมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน”^{๒๓}

จอห์น เจ. คลาร์ก (John J. Clarke) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง”^{๒๔}

แฮร์ริส จี. มอนตาญู (Harris G. Montagu) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระเพื่อผู้เลือกตั้งโดยอิสระเพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้โดยการปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด”^{๒๕}

^{๒๓} เจต เศรษฐพสุธาตล, “การเมืองและนโยบายในการปกครองท้องถิ่น”, อ้างแล้ว, หน้า ๓๕.

^{๒๔} ชิติกานต์ แสนไทย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ จังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, หน้า ๘.

^{๒๕} เรื่องเดียวกัน.

อีไมด์ เจ. ซัดดี (Emile J. Sady) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองทางการเมืองที่อยู่ในระดับต่ำกว่ารัฐ ซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมายและอำนาจอย่างเพียงพอ ที่จะทำกิจการในท้องถิ่นได้ด้วยตนเอง รวมทั้งอำนาจจัดเก็บภาษีเจ้าหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งโดยท้องถิ่นก็ได้”^{๑๐}

อูทซ์ หิรัญโต ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดการจัดเป็นองค์กรมีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้ความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น”^{๑๑}

วิลเลียม เอ. ร็อบสัน (William A. Robson) ได้ให้ความหมายว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้น และให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของปกครองท้องถิ่นนั้นๆ”^{๑๒}

จากนิยามต่างๆ ข้างต้นสามารถสรุปหลักการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญจำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็นเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ตามเหตุผลดังกล่าว

๒. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมกล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและ

^{๑๐}เรื่องเดียวกัน.

^{๑๑} พ.ต.ท.บุญญา แสงกล้า, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”, **วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต**, อ่างแก้ว, หน้า ๒๖.

^{๑๒}เจต เศรษฐพสุธาคล, “**การเมืองและนโยบายในการปกครองท้องถิ่น**”, อ่างแก้ว, หน้า ๒.

ความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญรวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณากระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงเหมาะสม

๓. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๓.๑ หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น

๓.๒ สิทธิเป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

๔. เมืองครุฑที่จำเป็นในการบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานครคือกรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๕. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่า ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริงหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้ การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

๒.๔.๒ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

ห้วงศ์ ฉายะบุตร ได้สรุปว่า “วัตถุประสงค์ขององค์กรปกครองท้องถิ่น”^{๓๓} สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่า ในการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลักหากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจ ที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่างๆอาจไม่เพียงพอ ดังนั้นหากจัดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นได้ จึง

^{๓๓}ประชา แสนกลาง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลนาดินคำ อำเภอเมือง จังหวัดเลย”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๑๐.

เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก การแบ่งเบานี้เป็น การแบ่งเบาทั้งในด้านการเงิน ด้วบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

๒. เพื่อสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกัน การรรับบริการบริการจากรัฐบาลแต่อย่างเดียวย่อมมาตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

๓. เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่นขึ้นจำเป็นโดยให้อำนาจหน่วยการปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการของท้องถิ่น ให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่น ทั่วประเทศเป็นอันมากและแม้จะมีการจัดสรรเงินงบประมาณจากรัฐบาลไปบ้างแต่ก็มีเงื่อนไขที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบ

๔. เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบัน ที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ไม่ว่าจะโดยการสมัครรับเลือกตั้งเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ที่แตกต่างกันนี้มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ถึง กระบวนการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับชาติได้เป็นอย่างดี

จึงสรุปได้ว่า หน่วยการปกครองท้องถิ่นช่วยแบ่งเบารัฐบาลทั้งในด้านการเงิน ด้วบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

๒.๔.๓ ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของ รัฐในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง “ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น”^{๓๔} จึงสามารถสรุปได้ดังนี้

^{๓๔}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

๑. การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด โดยประชาชนจะมีโอกาสเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร การเลือกตั้งจะเป็นการฝึกฝนให้ประชาชนใช้ดุลยพินิจเลือกผู้แทนที่เหมาะสมสำหรับผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้าไปบริหารกิจการของท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นผู้นำในท้องถิ่นจะได้ใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานท้องถิ่น เกิดความคุ้นเคยมีความชำนาญในการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติต่อไป

๒. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) หัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประการหนึ่งก็คือการปกครองตนเอง มิใช่เป็นการปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบ็ดเสร็จบนการปกครองตนเองคือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นออกจากระบบจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องฟังเสียงประชาชนด้วยวิถีทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น เปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติ (Referendum) ให้ประชาชนมีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตน

นอกจากนี้ การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหรือการกระจายอำนาจไปในระดับต่ำที่สุด คือ รากหญ้า (Grass roots) ซึ่งเป็นฐานเสริมสำคัญยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยความล้มเหลวของระบอบประชาธิปไตยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบสำคัญยิ่งขดวงค์หนึ่งก็คือการขาดรากฐานในท้องถิ่น

๓. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเนื่องจากความจำเป็นบางประการ ดังนี้

๓.๑ ภารกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวาง นับวันจะขยายเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงบประมาณที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปีตามความเจริญเติบโตของบ้านเมือง

๓.๒ รัฐบาลมีอาจจะดำเนินการในการสนอง ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึงเพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีปัญหาและความต้องการที่แตกต่างกัน การแก้ปัญหาหรือจัดบริการโครงการในท้องถิ่น โดยรูปแบบที่เหมือนกันย่อมไม่บังเกิดผลสูงสุดท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหา

และเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าผู้ซึ่งไม่อยู่ในท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจึงเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นมากที่สุด

๓.๓ กิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้นไม่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นอื่น และไม่มี ส่วนได้ส่วนเสียต่อประเทศโดยส่วนรวมจึงเป็นการสมควรที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการ คั่งกล่าวเอง

ดังนั้น หากไม่มีหน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลจะต้องรับภาระดำเนินการทุกอย่าง และไม่ว่าจะสนองความต้องการของท้องถิ่นถูกจุดหรือไม่ รวมทั้งจะต้องดำเนินการเฉพาะ ท้องถิ่นนั้นๆ ไม่เกี่ยวกับท้องถิ่นอื่น หากได้จัดให้มีการปกครองท้องถิ่นเพื่อดำเนินการเองแล้วภาระ ของรัฐบาลก็ผ่อนคลายเป็นไป รัฐบาลจะมีหน้าที่เพียงแต่ควบคุมดูแลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อให้ ท้องถิ่นมีมาตรฐานในการดำเนินงานยิ่งขึ้น

การแบ่งเบาภาระทำให้รัฐบาลมีเวลาที่จะดำเนินการในเรื่องที่สำคัญหรือกิจการใหญ่ๆ ระดับชาติอันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ความคับคั่งของภาระหน้าที่ต่างๆ ที่ รวมอยู่ส่วนกลางจะลดน้อยลง ความคล่องตัวในการดำเนินงานของส่วนกลางจะมีมากขึ้น

๔. การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองความต้องการ ของท้องถิ่นตรงตามเป้าหมายและมี ประสิทธิภาพ เนื่องจากท้องถิ่นมีความแตกต่างกันไม่ว่าสภาพทางภูมิศาสตร์ ทรัพยากร ประชาชน ความต้องการและปัญหาข้อมต่างกันออกไป ผู้ที่ให้บริการหรือแก้ไขปัญหาให้ถูกจุดและสอดคล้อง กับความต้องการของประชาชน ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนเป็นอย่างดี การบริหารงานจึงจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพไม่ต้องเสียเวลาเสนอเรื่องขออนุมัติ ไปยังหน่วยเหนือขึ้นไป ท้องถิ่นจะบริหารงานให้เสร็จสิ้นลงในท้องถิ่นนั่นเอง ไม่ต้องสิ้นเปลือง เวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

๕. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศใน อนาคต ผู้นำหน่วยการปกครองท้องถิ่นย่อมเรียนรู้ประสบการณ์ทางการเมือง การได้รับเลือกตั้ง การสนับสนุนจากประชาชนในท้องถิ่นย่อมเป็นพื้นฐานที่ดีต่ออนาคตทางการเมืองของตน และยัง ฝึกฝนทักษะทางการเมืองบริหารงานในท้องถิ่นอีกด้วย ในประเทศไทยผู้นำทางการเมืองที่มีชื่อเสียง เช่น นายทองหยด จิตตะวีระ, นายสุรินทร์ เทพกาญจนา เป็นต้น ล้วนแต่มีผลงานจากการเป็น นายกเทศมนตรี หรือผู้บริหารท้องถิ่นมาก่อน จนสามารถประสบความสำเร็จเป็นนักการเมืองที่มี ชื่อเสียงในระดับชาติ

๖. การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง การปกครองท้องถิ่นโดยยึดหลักการกระจายอำนาจ ทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้ง ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญ

ประการหนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาชนบทที่สัมฤทธิ์ผลนั้นจะต้องมาจากการริเริ่มช่วยตนเองของท้องถิ่น ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมแรงกัน โดยอาศัยโครงสร้างความเป็นอิสระในการปกครอง ซึ่งต้องมาจากการกระจายอำนาจอย่างแท้จริงมี เช่นนั้นแล้วการพัฒนาชนบทจะเป็นลักษณะ “หยิบยื่นขั้วไล่ หรือกึ่งหยิบยื่นขั้วไล่” เกิดความคาดหวังว่าทุกปีจะมี “ลาภลอย” แทนที่จะเป็นผลดีต่อท้องถิ่นกลับสร้างลักษณะการพัฒนาชนบทแบบพึ่งพาไม่ยอมช่วยตนเอง อันเป็นผลทางลบต่อการพัฒนาพื้นฐานระบอบประชาธิปไตย ดังนั้นการกระจายอำนาจจึงทำให้เกิดลักษณะการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญของการพัฒนาชนบทอย่างยิ่ง

การกระจายอำนาจข้อพึงระวังและได้กลายเป็นจุดวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีอยู่หลายประการ ดังกล่าวไว้แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของเขตการกระจายอำนาจและการคำนึงถึงระดับความรู้ความสามารถของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาที่ถกเถียงกันอย่างมาก และมีมานานตั้งแต่สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ กล่าวคือได้มีการถกเถียงถึงความพร้อมของประชาชนต่อการปกครองตนเองมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นนั้น หากจะมองภาพรวมเป็นจุดใหญ่ๆแล้ว สามารถแบ่งออกได้เป็นสองด้านคือ ด้านการเมืองการปกครอง และการบริหารดังกล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองนั้นเป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการเรียนรู้การปกครอง ส่วนด้านการบริหารนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่นได้หาทางตอบสนองแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง ด้วยกลไกทางการบริหารต่างๆ ทั้งในแง่ของการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการจัดการ ฯลฯ

๒.๔.๔ องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต สรุปว่า “ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ ๘ ประการ”^{๑๔} คือ

๑. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่กระจายอำนาจอย่างแท้จริง

^{๑๔} พ.ต.ท.บุญมา แสงกล้า, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, อ่างแล้ว, หน้า ๒๖.

๒. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงได้มีกฎเกณฑ์ที่กำหนดพื้นที่และระดับหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น ๒ ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริหารและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ ควรมีประชากรประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาคด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้ และบุคลากร เป็นต้น

๓. การกระจายอำนาจหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

๔. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

๕. การเลือกตั้ง สมาชิกสภาองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

๖. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

๗. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

๘. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีอิสระเต็มที่ทีเดียว คงหมายถึงเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นอธิปไตยไป รัฐจึงต้องสงวนอำนาจในการควบคุมดูแลอยู่

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่งจะเห็นได้ จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง มีองค์การหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

๒.๔.๕ หน้าที่รับผิดชอบขององค์การปกครองท้องถิ่น

อุทัย หิรัญโต กล่าวว่า “เมื่อรัฐบาลได้กระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้วองค์การปกครองท้องถิ่นนั้นก็มิหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชนและท้องถิ่น ทั้งนี้หลังจากที่กำหนดว่าหน้าที่ใครควรให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการ โดยให้ข้อพิจารณา” ดังต่อไปนี้

๑. การพิจารณาถึงกำลังเงิน กำลังงบประมาณ เพราะในท้องถิ่นหลายแห่งยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ มาสามารถดำเนินงานตามหน้าที่รับผิดชอบที่กว้างขวางเกินกำลังของตนได้

๒. การพิจารณาถึงกำลังคน กำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เพราะกำลังคนและเครื่องใช้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นให้ได้ทั่วถึง

๓. หน้าที่รับผิดชอบของท้องถิ่น ควรเป็นเรื่องที่ประโยชน์ ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากกิจการนั้นเกินกว่าภาระหรือเป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศไม่ควรมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรืองานทะเบียนที่ดินที่สาธารณะ^{๓๖} เป็นต้น

การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการที่อยู่ในบางประเทศ มีข้อพิจารณาดังนี้

๓.๑ เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น และงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน (Environmental Service and Convenience or Communicable Service) เช่น พิพิธภัณฑสถาน โบราณสถานของท้องถิ่น ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรอื่นๆ นอกจากนั้นในด้านการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น หน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำถนน สะพานสะพานคนเดินข้าม สวนสาธารณะ สวนหย่อม

^{๓๖} เรื่องเดียวกัน.

การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น งานเหล่านี้เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของท้องถิ่น
ที่มารับบริการ จึงควรที่จะเป็นหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการ

๓.๒ งานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย (Protective Service)
ได้แก่ งานตำรวจ งานดับเพลิง เป็นต้น

๓.๓ งานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม (Social Welfare Service) งานด้านนี้เป็น
งานที่มีความสำคัญสำหรับคนในท้องถิ่นเป็นอันมาก ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ขององค์การปกครอง
ท้องถิ่นต้องจัดให้มีขึ้น หรือต้องรับผิดชอบร่วมกับรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหา เช่น การจัดให้มีหน่วย
บริการสาธารณสุขในท้องถิ่นเพื่อการบริการประชาชน การจัดให้มีศูนย์เยาวชน การจัดให้มีสถาน
สงเคราะห์เด็กและคนชรา คนพิการ รวมทั้งงานที่ให้ความบันเทิงกับประชาชนในชุมชน เช่นการ
จัดสวนสาธารณะ สำหรับประชาชนหรือจัดห้องสมุดประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

๓.๔ งานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น (The Trading or Commercial Service)
งานประเภทนี้ถือเป็นกิจการที่บริการประชาชน ซึ่งหากปล่อยให้เอกชนเข้าดำเนินการอาจไม่ได้รับผลดี
เท่าที่ควร หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงต้องรับมาดำเนินการเอง กิจการเหล่านี้ ได้แก่การจัดตั้งสถานธ
นาอนุบาล หรือโรงรับจำนำ การจัดการตลาด การบริการเดินรถ เป็นต้น และงานต่างๆนี้เป็นงานที่มี
รายได้ โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชนได้

ลักษณะการกำหนดหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยการปกครองท้องถิ่นรับไปดำเนินการนั้น
กระทำได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑. บัญญัติไว้ในกฎหมายหรือพระราชบัญญัติอื่นเป็นการทั่วไป ทั้งนี้เพื่อต้องการความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกันหรือความคล้ายคลึงกันเช่น การบัญญัติหน้าที่ของเทศบาลในพระราชบัญญัติ
เทศบาลที่กำหนดให้เทศบาลทุกเทศบาลมีหน้าที่ซึ่งแบ่งออกเป็นหน้าที่บังคับให้กระทำและหน้าที่
ให้เลือกกระทำได้

๒. บัญญัติไว้ในกฎหมายเป็นการเฉพาะเจาะจงแต่ละหน่วยการปกครองท้องถิ่น ใน
ลักษณะนี้รัฐบาลจะตรากฎหมายหรือพระราชบัญญัติจัดตั้งหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อม
ทั้งกำหนดหน้าที่ที่รับผิดชอบขึ้นมาพร้อมๆ กับกฎหมายนั้น เช่น การตราพระราชบัญญัติระเบียบ
บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๓ ก็ได้กำหนดหน้าที่ที่รับผิดชอบไว้ชัดเจน^{๓๑}

^{๓๑} เรื่องเดียวกัน.

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) คือ การโอนกิจการสาธารณะบางเรื่องจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลางไปให้ชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ หรือหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำอย่างเป็นอิสระจากองค์กรปกครองส่วนกลาง

ชำนาญ ยุวบูรณ์ ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจ มี ๒ รูปแบบ คือ

๑. การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หรือการกระจายอำนาจตามอาณาเขต หมายถึง การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นจัดทำกิจการหรือบริการสาธารณะบางเรื่องภายในเขตของแต่ละท้องถิ่นและท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองพอสมควร

๒. การกระจายอำนาจตามบริการ หรือการกระจายอำนาจทางเทคนิค หมายถึง “การโอนกิจการสาธารณะบางกิจการจากรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนกลาง ไปให้หน่วยงาน แบ่งหน่วยรับผิดชอบจัดทำแยกต่างหากและอย่างเป็นอิสระ โดยปกติแล้วจะเป็นกิจการซึ่งการจัดทำต้องอาศัยความรู้ความชำนาญทางเทคโนโลยีแขนงใดหนึ่งเป็นพิเศษ เช่น การสื่อสาร วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ การผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น”^{๓๘}

รณรงค์ เจริญเมือง ได้เขียนไว้ในบทความ เรื่องกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีแนวความคิดหรือทัศนะต่อการกระจายอำนาจไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่างๆมีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลายๆด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมักได้แก่ ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมส่วนกิจการใหญ่ๆ ๒ อย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาดก็คือ การทหารและการต่างประเทศ

ขอบเขตของการดูแลกิจการในท้องถิ่นแต่ละประเทศต่างกันไปในรายละเอียดตามลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ แต่ส่วนที่เหมือนกันก็มีความสำคัญอย่างยิ่งก็คือ รัฐบาลกลางมิได้รวมศูนย์อำนาจดูแลจัดการแทบทุกอย่างไว้ที่ตัวเองแต่ปล่อยให้ท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจในการกำหนดลักษณะต่างๆ ในท้องถิ่นของตน

^{๓๘} เรื่องเดียวกัน.

ในแง่การจัดการบริหารประเทศดังกล่าวนับว่าเป็นสิ่งที่มีเหตุผล ทั้งนี้เพราะประเทศหนึ่งๆมีชุมชนมากมายรวมกัน มีอาณาบริเวณกว้างใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก แต่ละชุมชนก็มีปัญหาต่างๆ มากมายแตกต่างกัน ช่างนักที่คนในท้องถิ่นอื่นจะเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และสามารถจัดเวลาไปดูแลและแก้ไขกิจการทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ”^{๓๕}

หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหลักการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่น ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้และ หลักการกระจายอำนาจตั้งอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สำคัญอย่างน้อย ๕ ประการ ดังนี้

๑. แบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง หรือหน่วยบริหารราชการส่วนกลาง
๒. เป็นการทำให้ปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้นๆ
๓. เป็นการส่งเสริมให้คนแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถ และพัฒนาบทบาทตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง
๔. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่น อันเป็นรากฐานของระบอบประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานสำคัญของคนในท้องถิ่นในการก้าวขึ้นไปดูแลแก้ไขปัญหาระดับชาติต่อไป
๕. เป็นการส่งเสริมความมั่นคง และเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ที่จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลชุมชนท้องถิ่นของตนเอง”^{๓๖}

การเปิดโอกาสให้ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้ดูแลบ้านเมืองของตนเอง จัดการแก้ไขปัญหาบ้านเมืองของเขาเอง ในเชิงปรัชญาถือว่าเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับหลักการของแนวคิดที่เรียกว่าบริบททางสังคม (Social Context) ที่มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาคคนที่อยู่ห่างไกลจากท้องถิ่นหนึ่งย่อมไม่สามารถเข้าใจท้องถิ่นได้ดีเท่ากับคนในท้องถิ่น และแม้ว่าจะมีบางคนจากท้องถิ่นที่มีความสามารถในการมองปัญหาต่างๆ ของท้องถิ่นได้ชัดเจน ในที่สุดแล้วการผลักดันให้คนในท้องถิ่นของตนเองสนใจ และรับผิดชอบ ห่วงใยและวางแผนท้องถิ่นของตน ย่อมเป็นเงื่อนไขสำคัญยิ่งที่จะทำให้ท้องถิ่นนั้นมีคนดูแลรักษาตลอดไป

^{๓๕}เจต เศรษฐพสุชาติล, “การเมืองและนโยบายในการปกครองท้องถิ่น”, อ้างแล้ว, หน้า ๓๗.

^{๓๖}ศศ.ดร. โกวิท ี พวงงาม, **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

เมื่อเราพูดถึงการกระจายอำนาจหรือการรวมศูนย์อำนาจ สิ่งแรกที่ควรพิจารณาเป็นสำคัญก็คือลักษณะ ๒ ด้านของปัญหานี้ นั่นคือ มีรัฐบาลกลาง และท้องถิ่นไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพียงฝ่ายเดียวและทั้งสองฝ่ายต่างพึ่งพาอาศัยกัน สังคมใดที่รวมศูนย์อำนาจไว้ทุกๆทาง ก็คือสังคมที่รวมศูนย์ปัญหาไว้ทุกๆทาง นั่นก็คือสะสมโอกาสที่ก้าวไปสู่การแตกสลายและความหายนะมากขึ้นเป็นลำดับ ในทำนองเดียวกันสังคมที่มีแต่การกระจายอำนาจเพียงอย่างเดียว สังคมนั้นก็ไม่มีรัฐบาลกลางรับก็อยู่ไม่ได้

๒.๕.๑ ขอบเขตการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รศ.ดร. นันทวัฒน์ บรมานันท์ กล่าวถึง “ขอบเขตการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”^{๔๐} ดังนี้

๑. รัฐจะกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจ อำนาจการบริหารจัดการ ทรัพยากรเงินการคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆสร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาสังคมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. รัฐจะดำเนินการรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค ปรับโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พัฒนาโครงสร้างและกลไกเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจ รวมทั้งสร้างระบบติดตามตรวจสอบ กำกับดูแลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

อุทัย หิรัญโต ให้ความหมายการกระจายอำนาจตามหลักการบริหาร หรือตามหลักรัฐประศาสนศาสตร์ “การกระจายอำนาจ หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและการปฏิบัติให้แก่หน่วยงานรองลงมา หรือเจ้าหน้าที่ระดับต่ำลงไปที่อยู่ในสายการบังคับบัญชา ภาษาอังกฤษมักใช้คำว่า Delegation หรือ Delegation of Authority ซึ่งแปลกันว่าการมอบอำนาจหน้าที่ แต่โดยเนื้อหาแล้ว ถือได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจหน้าที่นั่นเอง หน่วยงานหรือผู้ที่ได้รับการมอบอำนาจหน้าที่ตัดสินใจและปฏิบัติการใดๆ ที่ได้รับมอบอย่างอิสระ แต่ผู้มอบอำนาจหน้าที่มีข้อผูกพันจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานนั้นด้วยกล่าวคือ ความรับผิดชอบสูงสุดยังอยู่ที่ผู้มอบอำนาจ”^{๔๑}

^{๔๐}รศ.ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์, **การปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๕), หน้า ๒๗๒.

^{๔๑}เจต เศษฐพสุชาติ, **การเมืองและนโยบายในการปกครองท้องถิ่น**, อ่างแล้ว, หน้า ๓๕.

สำหรับการกระจายอำนาจตามหลักรัฐศาสตร์ หมายถึง การที่รัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ กระจายอำนาจบริหารให้แก่หน่วยการบริหารท้องถิ่นให้มีอำนาจดำเนินกิจการภายในอาณาเขตของตนเองโดยปราศจากการแทรกแซง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งมีอำนาจอิสระที่จะดำเนินกิจการ แต่ก็อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล การกระจายอำนาจจึงเป็นเรื่องของรัฐบาลที่มอบหมายความรับผิดชอบบางส่วนให้แก่หน่วยบริหารท้องถิ่น

ข้อแตกต่างลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจซึ่งแตกต่างกับการมอบอำนาจและการแบ่งอำนาจ ประการหนึ่งคือ การมอบอำนาจและการแบ่งอำนาจส่วนกลางหรือผู้มอบอำนาจยังมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอยู่ ตัวบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ภายใต้การควบคุมตามสายการบังคับบัญชา การตัดสินใจและการปฏิบัติการอาจถูกแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือถูกยกเลิกโดยผู้บังคับบัญชาในส่วนกลางได้ตามความเหมาะสม แต่การกระจายอำนาจเป็นการโอนอำนาจ (Devolution) และความรับผิดชอบให้กับองค์การบริหารท้องถิ่นอย่างเด็ดขาด ส่วนกลางจะแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกมิได้ ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับองค์การบริหารท้องถิ่นมิได้เป็นไปในรูปของสายการบังคับบัญชา ทั้งนี้เพราะ องค์การบริหารท้องถิ่นเป็นนิติบุคคลต่างหาก แยกออกจากส่วนกลาง

๒.๕.๒ การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนา (Development) ตามแนวคิดของ **เอ็ดเวิร์ด คับบิว วาเนอร์ (Edward W. Weidner)** เป็นการพัฒนามตามแนวอุดมคติย่อหมายถึง การเปลี่ยนแปลงใน ๓ ลักษณะด้วยกัน คือ มีความเจริญเติบโต (Growth) มีการเปลี่ยนแปลงระบบ (System change) และมีการวางแผน (Planned Change)^๒ ตามแนวความคิดนี้ การพัฒนาเกิดขึ้นจากกระบวนการของการวางแผน เพื่อให้มีความเจริญเติบโตในทิศทางของการสร้างภาวะทันสมัย (Modernization) การสร้างชาติ (Nation-building) และเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม (Socio-economic Progress) ในขณะเดียวกันจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบไปพร้อมๆกันกับความเจริญเติบโตด้วย

“สำหรับการเปลี่ยนแปลงระบบนี้จะต้องกระทำไปตามแนวความคิดของ **เฟรด คับบิว ริกซ์ (Fred W. Riggs)** คือทำให้มีความแตกต่าง (Differentiation) เพิ่มขึ้น คือมีการแบ่งงานกันทำตามความรู้เฉพาะด้าน (Specialization) และมีการประสานงาน (Coordination) ระหว่างงานที่แบ่งนั้นอย่างใกล้ชิดด้วย”^๓

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

ในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพัฒนานั้น การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาจะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากคน ๓ ฝ่ายด้วยกัน คือราษฎร ราชการ และรัฐบาล กล่าวคือ ในระดับท้องถิ่นนั้น รัฐบาลก็ได้แก่ เทศบาล สุขาภิบาล ราชการ ก็คือเจ้าพนักงานหรือข้าราชการประจำ ส่วนราษฎรก็จะได้แก่ประชาชนในเขตนั้นๆ ทั้งสามฝ่ายต้องร่วมมือร่วมใจกัน ทำให้เกิดการ พัฒนา ทั้งนี้และทั้งนั้นคงจะต้องพิจารณาหรือคำนึงถึง “หลักการสำคัญ”^{๔๔} ดังต่อไปนี้

ความต้องการ (Needs) เพื่อที่จะให้เกิดการกระทำคือ

๑. การมีส่วนร่วม (Participation) ของคนที่เกี่ยวข้อง
๒. การแจกจ่าย (Distribution) ผลการกระทำให้เท่าเทียมกัน
๓. ความร่วมมือ (Integration) มีความสามัคคีช่วยกันทำงาน
๔. การกระทำให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ (Penetration) ของเขตบริหารการปกครอง
๕. ความถูกต้องตามกฎหมาย (Legitimacy) การทำให้เป็นไปตามกฎหมายหรือการยอมรับว่าถูกต้อง

๖. เอกลักษณะ (Identity) หรือความเหมือนกันบางประการ

อุปสรรค (Obstacles) หรือปัญหาต่างๆเกี่ยวกับการวางแผนและการดำเนินการตามแผนพัฒนาควรจะรับการศึกษาวเคราะห์วิจัยให้เป็นที่เข้าใจอย่างแน่ชัดถูกต้องและครบถ้วน

ทรัพยากร (Resources) หมายถึงสิ่งที่จะต้องใช้ในการทำงานเพื่อการพัฒนาเริ่มตั้งแต่คุณภาพของคน ความรู้ ความสามารถ และทักษะของคน รวมทั้งทรัพยากรด้านอื่นๆ เช่น เงิน งบประมาณ ทุน วัสดุเครื่องใช้ เครื่องยนต์กลไกต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อนำมาเปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ต่อท้องถิ่นด้วยเป็นต้น

ศักยภาพ (Potentialities) หมายถึงความสามารถหรือพลังงานขององค์การส่วนท้องถิ่นที่จะกระทำการต่างๆให้บรรลุผลในอนาคต นอกจากนี้ยังจำต้องคำนึงถึงแนวความคิดในเรื่องนี้ด้วยกล่าวคือ องค์การที่จะสามารถทำการวางแผนและดำเนินการตามแผนพัฒนาได้ดีนั้นจะต้องมีปัจจัยเหล่านี้

๑. ความต่อเนื่องและความมั่นคงทางนโยบายของฝ่ายการเมือง (Political stability)
๒. ทรัพยากร (Resource)
๓. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ หรือนวัตกรรม (Innovation)
๔. ทักษะ (Skills)
๕. ทุน (Capital)
๖. ความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค (Technical-assistance)

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน.

จากความหมายข้างต้นความหวังที่จะให้ประชาชน ในท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างเต็มรูปนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของประเทศไทยของเราซึ่งท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระ ขาดความช่วยเหลือร่วมมืออย่างถูกวิธีจากรัฐบาลนักบริหารหรือผู้นำของท้องถิ่นที่สามารถ “ทำให้เกิดความเจริญ” ขึ้นในท้องถิ่นของตนได้ก็นับว่ามีสมรรถภาพมากอยู่แล้ว ถึงแม้จะไม่เข้าใจกระบวนการพัฒนาเลยก็ตาม ความปรารถนาที่จะให้ท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีระบบได้นั้น ต้องเกิดจากความพยายามและความจริงใจของรัฐบาลที่ร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารส่วนกลาง การบริหารส่วนภูมิภาค และการบริหารส่วนท้องถิ่นบนเป้าหมายวิธีการอย่างมีระบบที่แน่นอนในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาชาติบ้านเมืองเป็นส่วนรวม ปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศอย่างน้อยที่สุดรัฐบาลจำเป็นต้องคำนึงสิ่งเหล่านี้

- การจัดระบบการปกครอง และระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินที่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องรูปแบบของการบริหารส่วนท้องถิ่น
- สร้างระบบระเบียบตลอดจนขั้นตอนของการบริหารส่วนท้องถิ่นร่วมกัน
- สร้างภาวะผู้นำในท้องถิ่น โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม ตลอดจนการให้ความรู้รอบด้านการบริหารการพัฒนา
- สร้าง โครงการ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างตรงเป้าหมาย ต่อเนื่องและมีระบบ โดยต้องเน้นและเข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของตนต่อการพัฒนาท้องถิ่น
- สร้าง โครงร่างระบบภาษีอากร และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม เพียงพอที่ท้องถิ่นปฏิบัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนได้

จากปัจจัยสำคัญดังกล่าวข้างต้นนี้ ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ่งความหวังที่จะให้ท้องถิ่นมีบทบาทต่อการพัฒนาท้องถิ่นก็ย่อมจะมีความเลือนรางอยู่มาก หากผู้นำในท้องถิ่นมีทัศนคติพฤติกรรม ตลอดจนการมีความรู้ทางด้านการบริหารพัฒนาน้อยดังนั้นหากผู้นำในท้องถิ่นมีความรู้ความสามารถตลอดจนมีทัศนคติที่สอดคล้องกับการพัฒนาของท้องถิ่นมากเท่าใด ก็จะทำให้การปกครองท้องถิ่นมีศักยภาพสนับสนุนการพัฒนาของท้องถิ่นมากขึ้นเท่านั้น

๒.๖ ทฤษฎีเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture)

วัฒนธรรมทางการเมืองมาจากคำว่า “วัฒนธรรม” กับคำว่า “การเมือง” โดยทั่วไป “วัฒนธรรม” หมายถึง คำรังชีวิตที่มีแบบแผนหรือพฤติกรรมของกลุ่มมนุษย์ในสังคมใดสังคมหนึ่ง ต้องมีการเรียนรู้ก่อนที่จะเป็นแบบอย่างขึ้นมาได้ การดำรงชีวิตของมนุษย์ในส่วนร่วมที่ถ่ายทอดกัน ได้เรียนรู้มาจากปู่ ย่า ตา ยาย และคนสมัยก่อนสืบทอดกันมาจนเป็นประเพณีจนเป็นแบบแผนที่ได้เห็น ได้ชัดเจนแน่นอน วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมทางสังคมของมนุษย์ที่เป็น เรื่องของความเชื่อ ความรู้สึก ค่านิยม ความคิดเห็น และพฤติกรรมที่บุคคลในสังคมมีต่อระบบ การเมืองและต่อส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมือง มีนักวิชาการชาวตะวันตกหลายท่านสนใจมาเป็นเวลาประมาณ ๕๐ ปี แล้ว กล่าวคือ ในช่วงเวลาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้ยุดึงและคลอเคลียช่วงเวลาที่ผ่านมา นักวิชาการเหล่านี้ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองไว้อย่างน่าสนใจ ได้แก่ Gabriele A. Almond ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มในการใช้คำว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง” (Political Culture) เพื่อนำมาอธิบายแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมต่างๆ Almond ได้อธิบาย เกี่ยวกับ “วัฒนธรรมทางการเมือง” ว่าเป็นแบบแผน ความเชื่อ ค่านิยมและความคิดเห็นที่มีต่อ ระบบการเมือง ซึ่งมีผลต่อส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง

Gabriele A. Almond และ Sidney Verba ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง ว่า “วัฒนธรรมทางการเมือง ถือเป็นรูปแบบของทัศนคติ ความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบทาง การเมืองและค่านิยม การทำกิจกรรมทางการเมืองของแต่ละกลุ่ม จากการรับรู้ ความรู้สึก และการ ประเมินค่าของบุคคลในสังคมต่าง ๆ ที่มีต่อระบบทางการเมือง ดังนั้น วัฒนธรรมทางการเมืองจึง เป็นความรู้ ความเข้าใจ และความสำนึกทางการเมืองที่สมาชิกของสังคมใดสังคมหนึ่งที่มีต่อระบบ การเมืองการปกครองของเขา เช่น มีความรู้ความเข้าใจว่า สังคมของเขามีรูปแบบการปกครอง แบบใด ตัวเขาเองมีบทบาท สิทธิ หน้าที่ในกระบวนการทางการเมืองการปกครองอย่างไรบ้าง เขามีความรู้สึกพอใจต่อระบบทางการเมืองการปกครองที่มีอยู่ พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกของ บุคคลจะเป็นไปในลักษณะใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เขาผู้นั้นเอง”^{๔๔}

^{๔๔} พระบรรจนา ฐมฺมธโร (บัวทอง), “ศึกษการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง ส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหา บัณฑิต, อ้างแล้ว, หน้า ๔๗.

Almond และ Verba ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยว่าเป็นเรื่องของอารมณ์ ความเชื่อ ความปรารถนา และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ได้กล่าวไว้ว่า ความโน้มเอียงทางการเมือง ทศนคติทางการเมืองเป็นแบบแผนของบุคคลนั้นๆ แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะคือ

๑. ความโน้มเอียงทางการรับรู้ (Cognitive orientation) เป็นเรื่องของความเข้าใจและความเชื่อที่มีต่อระบบการเมือง บทบาทและหน้าที่ตามบทบาทนั้นๆ ปัจจัยนำเข้าและปัจจัยผลิตของระบบการเมือง

๒. ความโน้มเอียงตามความรู้สึกนึกคิด (Affective orientation) เป็นความรู้สึกเกี่ยวกับระบบการเมือง บทบาทและหน้าที่ในระบบการเมือง

๓. ความโน้มเอียงในการประเมินค่า (Evaluation orientation) เป็นเรื่องในการตัดสินใจและการให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือการทำกิจกรรมทางการเมืองอันเป็นผลที่เกิดจากบุคคลได้รวบรวมมาตรการทางคุณค่า และกำหนดกฎเกณฑ์โดยอาศัยข้อมูลข่าวสารและความรู้สึกเป็นแนวทางประกอบในการตัดสินใจหรือการแสวงหาความคิดเห็นทางการเมือง^{๔๖}

ความโน้มเอียงของบุคคลในทางการเมืองนั้นยังมีลักษณะที่น่าสนใจดังนี้

๑. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับชาติของเราและระบบการเมืองโดยทั่วไปอย่างไร อาทิเช่น ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของชาติ ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับประชากรของประเทศ ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ขนาดพื้นที่ของประเทศ

๒. ลักษณะอำนาจทางการเมืองรัฐธรรมนูญ กฎหมาย ความรู้สึกนึกคิดของเรากับที่มีต่อลักษณะทั่วไปของระบบดังกล่าวเป็นอย่างไร มีความคิดเห็นตลอดถึงการตัดสินใจประเมินค่าระบบเป็นอย่างไร

๓. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง บทบาททางการเมืองและผู้นำทางการเมืองมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะตลอดถึงการนำเสนอเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

๔. บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับกฎข้อบังคับของนโยบายสาธารณะ โครงสร้างตัวบุคคลและการตัดสินใจเกี่ยวกับกฎข้อบังคับ กระบวนการที่มาจากรัฐบาลอย่างไร

^{๔๖}พระบรรจนา ฐมฺมธโร (บัวทอง), “ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตเทศบาลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต, อ่างแล้ว, หน้า ๔๘.

สำหรับรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองนั้น Almond และ Verba เสนอรูปแบบทางการเมืองไว้ ๓ แบบดังนี้

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่รับรู้ ไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองยอมรับอำนาจรัฐ และปฏิบัติตามกฎข้อบังคับที่เป็นผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าจะในระดับใดก็ตาม

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง มีความรู้สึกส่วนตัวว่าตนเองสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้^{๔๖}

Almond และ Verba ได้กล่าวว่าเป็นการยากที่จะชี้ให้เห็นว่าสังคมต่างๆ ประชาชนทั้งประเทศมีวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นแบบใด แบบหนึ่ง โดยเฉพาะทั้งนี้เพราะประชาชนในสังคมแต่ละท้องถิ่นมักมีความแตกต่างกันในเรื่องวิถีชีวิตความเป็นอยู่ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของบุคคลเหล่านั้นด้วย Almond และ Verba ได้สรุปลักษณะวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนไว้ดังนี้คือ

๑. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบและผสมไพร่ฟ้าเป็นรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับอำนาจของผู้นำในชุมชน เช่น เผ่า หมู่บ้าน หรือเจ้าของที่ดิน แต่ประชาชนได้พัฒนาความจงรักภักดีไปสู่ระบบการเมืองที่มีขอบเขตที่กว้างกว่าแก่ หมู่บ้านและเจ้าของที่ดิน โดยยอมรับรัฐบาลกลางให้อยู่เหนือกว่า แต่ประชาชนก็ยังไม่สนใจใฝ่ดีกับสิทธินั้น รวมถึงไม่คิดว่าตนจะมีบทบาทหรืออิทธิพลต่อระบบการเมือง กล่าวคือ ประชาชนยังมีความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม แต่ไม่ยอมรับอำนาจเด็ดขาดของหัวหน้าเผ่าอย่างเคร่งครัดกลับหันไปให้ความสำคัญยอมรับระเบียบกฎหมายของรัฐบาลกลาง

๒. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมแบบมีส่วนร่วม เป็นแบบที่ประชาชนบางคนมีความสนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง โดยคิดว่าตนเองมีบทบาทและมีอิทธิพลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ เช่นเดียวกันกล่าวคือ ในระยะแรกจะทำให้ระบบการเมืองไม่มั่นคงแต่หากมีการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องแล้วจะมีอิทธิพลให้กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าหรือแบบอำนาจนิยมหันมาสนใจเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นที่ดีและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด

^{๔๖} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๕.

๓. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบค้ำค้ำผสมแบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบที่อยู่ในประเทศที่เกิดขึ้นใหม่และเป็นปัญหาในการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองกล่าวคือ ประชาชนส่วนมากจะมีวัฒนธรรมแบบค้ำค้ำ แต่จะถูกปลุกเร้าในเรื่องผลประโยชน์ทางเชื้อชาติ ศาสนา ทำให้การพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนในลักษณะที่กลุ่มหนึ่งอาจสนใจในทางประชาธิปไตย ลักษณะความขัดแย้งนี้ทำให้โครงสร้างทางการเมืองไม่อิงอยู่ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้นพอสรุปความหมาย “วัฒนธรรมทางการเมือง” ได้ดังนี้ “วัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) หมายถึง แบบแผน แบบปฏิบัติที่แสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลที่มีผลกระทบต่อระบบทางการเมือง และองค์ประกอบต่างๆทางการเมืองเนื่องจากเป็นผลมาจากความเชื่อ ค่านิยม ความคิดเห็น และโอกาสการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลที่ได้รับการปลูกฝังอบรมและถ่ายทอดสืบต่อกันมาในช่วงระยะเวลาหนึ่งและสามารถยอมรับวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ และยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบแผนพฤติกรรมทางการเมืองใหม่จากแบบดั้งเดิมไปสู่ความเชื่อใหม่ทางการเมืองจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองแบบใหม่ได้

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ได้มีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายประเด็นที่แตกต่างกันไป แต่สำหรับการศึกษาวิจัยในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าข้อคิด ข้อเสนอแนะตลอดจนผลการวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นำเสนอผลการศึกษาวิจัยในประเด็นที่สำคัญๆพอสังเขป ดังนี้

ราชน พันทกรกิจ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น แบบองค์การบริหารส่วนตำบล: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี” พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องขององค์การบริหารส่วนตำบล รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ด้านการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยเสนอแนะว่าหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เอง หรือหน่วยงานระดับอำเภอ จังหวัดและกรมการปกครอง ควรจะได้เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

รามิต พัฒนมงคลเชษฐ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการศึกษาพบว่า

๑. ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรกอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัย รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การรับรู้ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๓. ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยใช้งบประมาณมาก ถือเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการก่อน

๔. ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรฝึกอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้กับประชาชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เป็นประจำทุกปี^{๔๔}

ประชา แตนกลาง ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคินคำ อำเภอเมือง จังหวัดเลย” ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง ๒๘-๓๗ ปี ระดับการศึกษาประถมศึกษา แต่งงานอยู่ด้วยกัน อาชีพเกษตรกร รายได้และรายจ่ายต่อเดือนไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท ส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม เวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ระหว่าง ๒๑-๓๐ ปี

๒. ปัจจัยภายในกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจอยู่ระดับปานกลาง โดยมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุดในการการเมือง คือประเด็นที่ว่าในโครงสร้าง อบต. ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท ด้านการดำเนินงาน คือการปฏิบัติงานของ อบต. ต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชน ด้านการตรวจสอบ คือการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. จากสื่อมวลชนสาขาต่างๆอย่างกว้างขวางจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่สนใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยแสดงทัศนคติมากที่สุดเกี่ยวกับทางการเมือง คือประเด็นที่ว่าการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการพัฒนาทางการเมืองที่มีประโยชน์ การ

^{๔๔}รามิต พัฒนมงคลเชษฐ, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง), ๒๕๔๕, ๑๑๓ หน้า.

ดำเนินงาน คือประชาชน ขอมรับการ ทำงาน การตรวจสอบ คือการที่สภา อบต. ที่มีการติดตาม ตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องเป็น การคานอำนาจใน อบต.

๓. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าปัจจัยภายนอกที่มีผลอยู่ในระดับปานกลาง คือ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนแก่ อบต. องค์กรพัฒนาชุมชนให้ความรู้เกี่ยวกับ อบต. แก่ประชาชน ชุมชน หมู่บ้าน

๔. รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเห็นมากที่สุดในรูปแบบทางการเมือง คือการไป ใช้สิทธิเลือกตั้ง การดำเนินงาน คือ การร่วมประชุมกับสมาชิก อบต.

ศดาญ ษัญห้อม ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน” ผลการศึกษาพบว่า

๑. ภาครัฐยังคงมีบทบาทครอบงำในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนา อบต. โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ การมีโครงสร้างทางบริหารที่รวมศูนย์อำนาจ การแปลงแนวความคิดไปสู่การปฏิบัติ และการบริหารการพัฒนา ยังคงเป็นไปในลักษณะบนลงล่าง หรือแบบชั๊กโย ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาครัฐกับ อบต. และประชาชนในการพัฒนาจึงเป็นลักษณะ “สั่งการ” จากภาครัฐที่อยู่นอกชุมชน

๒. บทบาทของ อบต. ถูกถ่ายทอดโดยภาครัฐในแง่ของการพยายามสร้างสถาบัน และ เน้นการสั่งการบังคับบัญชา โดยมีระบบราชการอยู่เบื้องหลัง การพัฒนาจะมุ่งเน้นภารกิจตามบทบาทหน้าที่มากกว่าจะเอาตัวปัญหา เป็นตัวกำหนดการระดมทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหานั้นๆ

๓. บทบาทของประชาชนยังคงถูกครอบงำโดยภาครัฐ แม้จะมีความพยายามจัดตั้งองค์กร ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้นและปรับระบบบริหารพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาของชุมชนมากขึ้น แต่ก็ยังคงเป็นเรื่องของข้าราชการและผู้นำชุมชนที่ภาครัฐเข้าไปจัดตั้งมากกว่าจะเป็นเรื่องของประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน

บุญเลิศ เดียวประและคณะ ได้วิจัยเรื่อง “การใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลยุทธ์ ในการบรรลุสถานะการบริหารจัดการที่ดี ณ องค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยสรุปว่า ประชาชนส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการปกครองส่วน ท้องถิ่นระดับตำบล คือการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต. และการเข้าไปร่วม กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ วัฒนธรรม พัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ซ่อมถนน ลอกคลอง งาน สงกรานต์ งานส่งเสริมอาชีพแม้ความรู้ความคิดเห็นเชิงบวกและมีส่วนร่วมของประชาชนหลัง กระบวนการมีส่วนร่วมจะสูงกว่าก่อนกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ก็ยังไม่อาจกล่าวได้ว่า การให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามาทำการระบุและ

ตรวจสอบปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการ ทำการกำหนดและดำเนินงานในยุทธศาสตร์ การมีส่วนร่วมในการบริหาร อบต. ทำให้ความรู้ความคิดเห็นและการเข้าไปมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการบริหารงานของ อบต. สูงขึ้นอย่างชัดเจน”^{๔๕}

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล อาทิ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ระยะเวลาที่อยู่อาศัยและเป็นปัจจัยสนับสนุนได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และควบคุมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลเพื่อศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.

จันทรัมย์ โภคสวัสดิ์ ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้วิจัย เกี่ยวกับความสำคัญของปัจจัยการพัฒนาตำบลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ทำให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ความคิดเห็นในการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการบริการพื้นฐาน พระราชบัญญัติและระเบียบกฎหมายการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แผนพัฒนาตำบลลุมพุก ตลอดจนระเบียบวิธีการวิจัยที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์และ สรุปผลของการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมคือ ความศรัทธาต่อผู้นำหรือ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความไม่โปร่งใส การบริหารงานในการใช้งบประมาณ ของรัฐและการพิทักษ์ผลประโยชน์ของส่วนรวม ความคิดเห็นของประชาชนส่วนมากจะมีส่วน ร่วมในด้านการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และการบริการพื้นฐาน โดยเฉพาะพัฒนา ด้านการเกษตรเพื่อให้คนมีรายได้สูงขึ้น มีความรู้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพ มีภาวะ ฐานะทางสังคมและการดำเนินชีวิตเป็นไปด้วยความสงบสุข ต้องการให้รัฐมีนโยบายที่โปร่งใส โดยนำไปใช้อย่างมีคุณภาพมีประสิทธิภาพและต้องการนำหลักพุทธธรรมไปปรับใช้ให้เหมาะสม กับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของตำบลลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร”^{๔๖}

^{๔๕}บุญเลิศ เดียวประไพและคณะ, “การใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลยุทธ์ในการ บรรลุสภาวะการบริหารจัดการที่ดี ณ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี, วิจัยเชิง ปฏิบัติการ”, **รายงานการวิจัย**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล), ๒๕๕๖, ๑๒๗ หน้า.

^{๔๖}จันทรัมย์ โภคสวัสดิ์, “ปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล : ศึกษา เฉพาะกรณีตำบลลุมพุก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร”, **สารนิพนธ์ศาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐, ๑๑๖ หน้า.

ธิดิกานต์ แสตนไทย ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า

๑. ด้านความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ให้ความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาของชุมชน ความคิดเห็นส่วนใหญ่สรุปว่าไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา สามารถสรุปได้ ๓ ประเด็น ดังนี้

๒.๑ ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะมีบทบาทในการเสนอแผนงาน/โครงการของชุมชนต่อส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒.๒ ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำแผน เนื่องจากสามารถผลักดันโครงการต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม แต่ก็ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามโครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒.๓ ไม่มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล และที่สำคัญส่วนใหญ่เห็นว่าประชาชนยังไม่มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๓. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยในระดับปานกลางว่า ปัญหาสำคัญประการหนึ่งเกิดจากตัวประชาชนเอง ซึ่งไม่ให้ความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาในชุมชนด้วยตนเอง เพราะยังคิดว่าเป็นหน้าที่ของภาคราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างชัดเจน

๔. ข้อเสนอแนะที่สำคัญ ควรจัดให้มีการฝึกอบรม สัมมนาเชิงปฏิบัติการให้กับประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา^{๔๐}

^{๔๐}ธิดิกานต์ แสตนไทย, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย”, **สารนิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๘, ๑๑๔ หน้า.

รูปภาพ ศรีเมือง ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล : ศึกษากรณี ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาตำบลบ้านโพธิ์ จากสภาพเดิมคือสภาตำบลมาเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์มีข้อแตกต่างดังนี้ ด้าน คณะกรรมการ สภาตำบลมีคณะกรรมการสภาตำบล ๓ คน โดยมีกำนันเป็นประธาน สภาคัดเลือก ๑ คน และเลขานุการที่มาจากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบล ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลมี คณะกรรมการบริหาร ๗ คน ซึ่งจะคัดเลือกประธาน ๑ คน เลขานุการ ๑ คน ด้านงบประมาณ สภา ตำบลไม่มีงบประมาณเป็นของตัวเองต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลมีงบประมาณเป็นของตัวเองโดยมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีรายได้ ในตำบลและเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล สภาตำบลมีคณะทำงาน สนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ องค์การบริหารส่วน ตำบลจัดทำแผนพัฒนาตำบลโดยคณะกรรมการบริหารผ่านความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ด้านการบริหารดำเนินงาน สภาตำบลมีคณะกรรมการบริหารงาน ๓ คน กิจกรรมหรือ โครงการจะอาศัยหน่วยงานราชการที่เป็นเจ้าของงบประมาณเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีคณะกรรมการบริหารเป็นผู้ดำเนินการ ด้านการตรวจสอบ สภาตำบลมีบทบาทในการ ตรวจสอบการดำเนินการน้อย เนื่องจากงบประมาณเป็นของหน่วยงานของรัฐ องค์การบริหารส่วน ตำบลมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลบ้านโพธิ์ พบว่า ด้านการเสนอปัญหา ประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๘) โดยกลุ่มที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประชาชนส่วนมากมีส่วนร่วมอยู่ ในระดับมาก (ร้อยละ ๓๑.๕) โดยกลุ่มที่มีส่วนร่วมคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาสตรี ด้านการบริหารดำเนินการ ประชาชนส่วน ใหญ่ไม่มีส่วนร่วม (ร้อยละ ๔๐.๕) กลุ่มที่มีส่วนร่วมในด้านการบริหารจะเป็นสมาชิกสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล ปี ๒๕๓๗ ด้านการตรวจสอบ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ (ร้อยละ ๓๑.๕) ด้านการรับประโยชน์ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากโครงการที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลดำเนินการหรือจัดทำขึ้น แต่ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ที่ระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๘.๑)

ด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (ร้อยละ ๔๖.๒๕) โดยร่วมดูแลกิจกรรมหรือโครงการที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น^{๔๖}

วันที่ สมณข้างเผือก ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในงานพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดเลย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นและเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเลย โดยศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านแรงกระตุ้นทางสังคม และปัจจัยด้านการเมือง ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน ๔๑๒ คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค – สแควร์ (Chi-square) สำหรับทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพื้นฐานและตัวแปรที่ศึกษา สำหรับทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากร

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลยส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุอยู่ในช่วง ๓๕ ปีขึ้นไป และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา รายได้ต่อปีตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป มีสถานภาพการสมรสเป็นส่วนใหญ่

สมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลยส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับงานพัฒนาท้องถิ่นพบว่า การมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลยขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านสถานภาพส่วนบุคคลทางสังคม และปัจจัยด้านแรงกระตุ้นทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๔๗}

^{๔๖}สุภาพ ศรีเมือง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย”, **วารสารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), ๒๕๔๕, ๑๓๔ หน้า.

^{๔๗}วันรพี สมณข้างเผือก, “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในงานพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (สำนักงานบัณฑิตศึกษา : สถาบันราชภัฏเลย), ๒๕๔๖, ๑๒๓ หน้า.

เยาวลักษณ์ ทองอุ่มใหญ่ ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการชุมชนร่วมใจรักสะอาดเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานโครงการชุมชนร่วมใจรักสะอาดเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีและเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการชุมชนร่วมใจรักสะอาดเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ระดับการคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยภายนอกและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการทั้ง ๗ ประเด็น ได้แก่ ความรู้ การจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอย บทบาทผู้นำชุมชน พิชัยจากขยะมูลฝอย การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ ซึ่งผลที่ได้อยู่ในระดับสูง

จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศ อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการชุมชนร่วมใจรักสะอาดเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของชุมชนในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรด้านการจัดการขยะมูลฝอย บทบาทผู้นำ การสื่อสารประชาสัมพันธ์และความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการชุมชนร่วมใจรักสะอาดเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของชุมชนในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร

ตัวแปรด้านความรู้เรื่องขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอย และความรู้เรื่องพิชัยจากขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์น้อยมากกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการชุมชนร่วมใจรักสะอาดเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของชุมชนในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร^{๔๔}

วิวัฒน์ มณีรัตน์ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความจำเป็นพื้นฐานที่สามารถนำมาพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาโดยการใช้วิธีการประชุมปฏิบัติการด้วยกระบวนการเทคนิค AIC จากกลุ่มตัวอย่าง ๓๒ คน ได้กำหนดเป็น ๓ ขั้นตอนดังนี้ ๑) ขั้นตอนการสร้างความรู้โดยระดมความคิดศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อการพัฒนาทำให้ทราบถึงปัญหาทางกายภาพ ความจำเป็น

^{๔๔}เยาวลักษณ์ ทองอุ่มใหญ่, “การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการชุมชนร่วมใจรักสะอาดเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา), ๒๕๔๕, ๑๓๘ หน้า.

พื้นฐานของประชาชนในท้องถิ่น ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาที่ผ่านมาได้นำข้อมูลมากำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนา ๒) ขั้นตอนการสร้างแนวการพัฒนา ได้ระดมความคิดร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาและการแก้ปัญหาในการที่จะสร้างแผนปฏิบัติการหรือโครงการ ๓) ขั้นตอนการสร้างแผนปฏิบัติการและกำหนดผู้รับผิดชอบสมาชิกสามารถเขียนแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้ และกำหนดผู้รับผิดชอบของแผนปฏิบัติการได้หลังจากการประชุมปฏิบัติการสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติ และมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาบทบาทหน้าที่และความเป็นผู้นำเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการประชุมปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้วยกระบวนการ AIC ช่วยทำให้มีความรู้ความเข้าใจมีเจตคติและทักษะเพิ่มมากขึ้น^{๕๕}

นายจิระพัฒน์ หอมสุวรรณ ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบลในระดับต่ำได้แก่ ระดับการศึกษา การมีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ระดับรายได้และระดับความรู้เกี่ยวกับองค์กรประชาชนที่ทำหน้าที่ในการพัฒนา

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นได้แก่ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านและปัจจัยด้านที่ตั้งตำบล

ประเภทของการมีส่วนร่วมในระดับที่สูงขึ้นได้แก่ การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการ ส่วนการมีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาชุมชน

อุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนต่อกิจกรรมของสภาตำบล คือระบบอุปถัมภ์ที่คณะกรรมการสภาตำบลมีต่อพ่อค้า ข้าราชการ และราษฎรบางกลุ่ม เพราะทำให้ราษฎรมีทัศนคติในทางที่ไม่ดีต่อสภาตำบล นอกจากนี้ พบว่าการที่ข้าราชการเข้าไปกำกับ ควบคุม ช่วยเหลือการทำงานของสภาตำบล มีผลให้สภาตำบลไม่สามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น

^{๕๕}วิวัฒน์ มณีรัตน์, “ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี”, **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี), ๒๕๔๗, ๑๐๘ หน้า.

จากผลการศึกษาวิจัยได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ตำบล ได้เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสภาตำบลมากขึ้น โดยเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งเลือกตั้งและแต่งตั้งจากตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อให้เป็นสภาของชาวบ้านอย่างแท้จริง

๒. ฝ่ายราชการควรถอนตัวจากการเข้าไปกำกับควบคุมสภาตำบล ในรูปของการเป็นเลขานุการสภาตำบล และคณะกรรมการสภาตำบล ควรให้สภาตำบลมีอิสระในการบริหารงานโดยคณะกรรมการสภาตำบลเอง โดยทางราชการเข้าไปเกี่ยวข้องน้อยที่สุด

๓. ควรจัดงบประมาณให้สภาตำบลเพิ่มมากขึ้น และมีอำนาจในการจัดเก็บภาษีในพื้นที่ตำบล เพื่อให้สภาตำบลมีรายได้ใช้ในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น และสร้างระบบที่ให้ราษฎรในพื้นที่ตำบลมีบทบาทเป็นฝ่ายควบคุม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภาตำบลเพื่อให้คณะกรรมการสภาตำบลปฏิบัติงานเพื่อประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง^{๕๖}

^{๕๖} จีระพัฒน์ หอมสุวรรณ, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล : กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน” *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๔๘, ๑๑๒ หน้า.

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและ ความสำคัญของแต่ละตัวแปร ดังต่อไปนี้

ตัวแปรพื้นฐาน ประกอบด้วย

๑. ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา

๒. ปัจจัยสนับสนุน ประกอบด้วย การรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ จัดทำแผน

ตัวแปรที่ศึกษา ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกำหนดกรอบไว้ดังนี้

๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา

๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา

๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

ตัวแปรพื้นฐาน

ตัวแปรที่ศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ๔ ด้าน คือ

- ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา
- ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา
- ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา
- ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีขอบเขตและประเด็นการศึกษา โดยผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาวิจัย ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ซึ่งมีจำนวน ๑๖ หมู่บ้าน มีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๓ การสร้างเครื่องมือวิจัย
- ๓.๔ การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น ๒ ประเภท

ประเภทที่ ๑ ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้แก่ แหล่งข้อมูลจากภาคสนาม ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนามในพื้นที่ของตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยตรง ได้แก่ ผู้แทนประชามหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบลร่อนพิบูลย์ จำนวน ๑๖ หมู่บ้าน

ประเภทที่ ๒ ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ แหล่งข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาข้อมูลดังกล่าว จากการค้นคว้าเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และเอกสารต่างๆ ของทางราชการที่เกี่ยวข้อง

๓.๑.๑ พื้นที่เป้าหมาย

ทำการศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื่องจากผู้วิจัยเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลร่อนพิบูลย์และปฏิบัติงานโดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรเครือข่าย และเห็นว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

๓.๑.๒ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกจากหมู่บ้านให้เป็นผู้แทน
 ประชาคมหมู่บ้านในตำบลร่อนพิบูลย์เป็นหน่วยบุคคล ซึ่งมีทั้งหมด 268 คน

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้แทนประชาคมหมู่บ้าน จำนวน ๑๖ หมู่บ้าน
 จำนวน 268 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 คน

กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่ม ตามวิธี Sloven's Formula ดังนี้

$$N = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ	n	คือ	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ	ขนาดของประชากร
	e	คือ	ความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 หรือ 0.05

ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การคำนวณและตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของ
 ประชากรได้อย่างสมบูรณ์ จึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 160 ตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่ม
 ตัวอย่าง ซึ่งปรากฏตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงรายชื่อหมู่บ้านและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

หมู่	หมู่บ้านในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรอนพิบูลย์	ประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
๑	บ้านหูด่าน	26	12
๒	บ้านร่อนนา	18	10
๓	บ้านเกลิง	21	11
๔	บ้านหนองกก	14	10
๕	บ้านห้วยรากไม้	10	8
๖	บ้านคอนกลาง	15	10
๗	บ้านหินลับ	24	10
๘	บ้านต้นกอ	22	11
๙	บ้านม่วงงาม	23	10
๑๐	บ้านสวนอ้ายเลา	8	8
๑๑	บ้านห้วยไม้แก่น	18	10
๑๒	บ้านตลาดรอนพิบูลย์	13	10
๑๓	บ้านศาลาจีเหล็ก	12	10
๑๔	บ้านนาโพธิ์	20	10
๑๕	บ้านทุ่งน้ำจาน	17	10
๑๖	บ้านต้นม่วง	16	10
รวม		268	160

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาทั้งในลักษณะของการวิจัยเอกสารและวิจัยเชิงสำรวจ ดังนี้

๓.๒.๑ **วิจัยเอกสาร** ได้แก่การค้นคว้าจากกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ เอกสารทางราชการ ตำรา วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๒ **วิจัยเชิงสำรวจ** ได้แก่การสำรวจรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ การใช้แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพเป็นแบบสำรวจรายการมีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) เพื่อให้คะแนนตามหลักของ **Linker Scale**^๑ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล มากที่สุด

๔ คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล มาก

๓ คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ปานกลาง

๒ คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล น้อย

๑ คะแนน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรัตนพิบูลย์ อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๓.๓ การสร้างเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรัตนพิบูลย์ อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ศึกษาวิจัยได้สร้างขึ้น โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพิจารณาสร้างเป็นคำถามจำนวน ๒๓ ข้อภายใต้ ๔ องค์ประกอบคือ

^๑สังศรี ชมภูวงส์, “การวิจัย”, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗), หน้า ๓๖.

- ๑) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา
- ๒) ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา
- ๓) ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา
- ๔) ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา

๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

- ๓.๔.๑ นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ศึกษาระดับปริญญาโทและอาจารย์ที่ศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงให้ครอบคลุม และเหมาะสมกับกรอบที่วางไว้
- ๓.๔.๒ นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ (Experts) จำนวน ๓ ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง โดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (IOC) ได้ค่า ๐.๕๖
- ๓.๔.๓ นำเครื่องมือที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนอำเภอทุ่งสงที่มีสถานภาพเช่นเดียวกับประชากรในการวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูลจริงเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ๐.๕๘
- ๓.๔.๔ นำเครื่องมือ (แบบสอบถาม) ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้
- ๓.๕.๑ ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีนครราชสีมา ถึงผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถาม
 - ๓.๕.๒ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับประชาชนหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลรัตนพิบูลย์ อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อตอบแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
 - ๓.๕.๓ เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์
 - ๓.๕.๔ ในการเก็บข้อมูลใช้วิธีแจกแบบสอบถามจำนวน ๑๖๐ ชุด สามารถเก็บกลับคืนจำนวน ๑๖๐ ชุด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่าแบบสอบถามสมบูรณ์สามารถนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลได้ครบทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๖.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

การหาค่าร้อยละ (Percentage) ของคำตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและข้อคำถามแบบให้เลือกตอบโดยใช้สูตร^๒ ดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

๓.๖.๒ หาค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ใช้สูตร^๓

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยเลขคณิต
 $\sum X$ = ผลรวมของคะแนน
N = จำนวนคำตอบทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาการกระจายของข้อมูลใช้สูตร^๔

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ = ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทั้งหมด
 $(\sum X)^2$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N = จำนวนคำตอบทั้งหมด

^๒บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕, หน้า ๑๘.

^๓เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๐.

^๔เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๔.

การให้คะแนนคำตอบในแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ โดยกำหนด ๕ คะแนน ดังนี้

๕	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมากที่สุด
๔	หมายถึง	การมีส่วนร่วมมาก
๓	หมายถึง	การมีส่วนร่วมปานกลาง
๒	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อย
๑	หมายถึง	การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล โดยนำค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เทียบกับเกณฑ์ประเมินตามแนวคิดของเบสท์^๕ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๓.๕๐ – ๔.๔๕	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๒.๕๐ – ๓.๔๕	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๕๐ – ๒.๔๕	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง ๑.๐๐ – ๑.๔๕	หมายถึง	ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยหาค่า IOC^๖

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะพฤติกรรม
 $\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

หาความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ (α -Coefficient)^๗

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 n หมายถึง จำนวนข้อคำถาม
 $\sum S_i^2$ หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
 S^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๓.

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐.

๓.๖.๔ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศแตกต่างกัน ทดสอบค่า T-test โดยใช้สูตร^๔

เปรียบเทียบระดับการศึกษาด้วยการทดสอบค่า t-test โดยใช้สูตร

$$t = \frac{x_1 - x_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{N_1} + \frac{s_2^2}{N_2}}}$$

x 1	=	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ ๑
x 2	=	คะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ ๒
s 1	=	คะแนนแปรปรวนของกลุ่มที่ ๑
s 2	=	คะแนนแปรปรวนของกลุ่มที่ ๒
N1	=	ขนาดของประชากรกลุ่มที่ ๑
N2	=	ขนาดของประชากรกลุ่มที่ ๒

^๔สังศรี ชมภูวงศ์, “การวิจัย”, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๔๗),
หน้า ๖๗.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนในเขตพื้นที่ท้องที่การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑๖๐ คน ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ มีการใช้สัญลักษณ์ทางสถิติเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย จึงกำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ไว้ในการแปลความหมาย ดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน t-test (t-test : Independent Samples)

* แทน ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนหมู่บ้าน รวม ๑๖๐ คน แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่างๆ สำหรับตอบปัญหาสมมติฐาน พร้อมทั้งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอการนำเสนอข้อมูลเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ ๓ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ตอนที่ ๔ ปัญหาและแนวทางส่งเสริมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ชาย	๑๑๔ คน	๗๑.๒
๒. หญิง	๔๖ คน	๒๘.๘
รวม	๑๖๐ คน	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๘

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ต่ำกว่า ๔๐ ปี	๖๖ คน	๔๑.๒
๒. ตั้งแต่ ๔๐ ปี ขึ้นไป	๙๔ คน	๕๘.๘
รวม	๑๖๐ คน	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ ๔๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘ และมีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๒

ตารางที่ ๔.๓ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๔๖ คน	๙๑.๓
๒. ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	๑๔ คน	๘.๗
รวม	๑๖๐ คน	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๓ และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗

ตอนที่ ๒ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่อนพิบูลย์

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่อนพิบูลย์ อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา

ลำดับที่	ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓.๕๐	๐.๕๑	ปานกลาง
๒.	ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓.๐๗	๐.๕๗	ปานกลาง
๓.	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างๆ เพียงใด	๒.๕๕	๐.๕๘	ปานกลาง
๔.	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๒.๘๑	๐.๘๓	ปานกลาง
๕.	ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้านเพียงใด	๓.๐๔	๑.๒๘	ปานกลาง
รวม		๓.๐๘	๐.๗๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่อนพิบูลย์ อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอ่อนพิบูลย์ อำเภออ่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรองลงมาก็คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา

ลำดับที่	ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำ แผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๖.	ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้าน โครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๓	๑.๑๒	ปานกลาง
๗.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๔๒	๐.๕๑	ปานกลาง
๘.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	๒.๓๕	๐.๘๒	ปานกลาง
๙.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและ เสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๐๐	๐.๕๕	ปานกลาง
๑๐.	ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและ ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๔๔	๐.๕๕	ปานกลาง
๑๑.	ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของ ประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อ กำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละ หมู่บ้าน	๒.๘๐	๐.๗๖	ปานกลาง
๑๒.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล	๒.๕๐	๐.๗๕	ปานกลาง
รวม		๒.๖๑	๐.๖๓	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา

ลำดับที่	ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๓.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๖	๑.๐๐	ปานกลาง
๑๔.	ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๗	๐.๕๖	น้อย
๑๕.	การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการ เปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ของ องค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๐	๑.๐๒	น้อย
๑๖.	การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการ ตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆของ องค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๕	๑.๕๘	ปานกลาง
๑๗.	การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวม ข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการ พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ	๓.๑๐	๐.๘๔	ปานกลาง
รวม		๒.๕๔	๐.๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๖ แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางสามประเด็น
ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนา
สาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ
รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วน
ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างใน

โครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนประเด็นอื่นๆอยู่ในระดับน้อยมีสองประเด็นคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด นครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา

ลำดับ ที่	ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลประเมินผล การจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๘.	การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๖	๐.๕๗	ปานกลาง
๑๙.	การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล	๒.๗๔	๒.๕๒	ปานกลาง
๒๐.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๖๑	๐.๘๘	ปานกลาง
๒๑.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๔๒	๑.๑๔	ปานกลาง
๒๒.	การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๑๔	๑.๐๒	น้อย
๒๓.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑.๗๕	๐.๘๘	น้อย
	รวม	๒.๔๐	๐.๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๗ แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางสี่ประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนประเด็นอื่นๆอยู่ในระดับน้อยมีสองประเด็นคือ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ลำดับที่	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑.	ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา	๓.๐๘	๐.๗๑	ปานกลาง
๒.	ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๖๑	๐.๖๓	ปานกลาง
๓.	ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๕๔	๐.๘๑	ปานกลาง
๔.	ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๔๐	๐.๘๑	ปานกลาง
รวม		๒.๖๖	๐.๖๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๘ แสดงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนารองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาและด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา

ตอนที่ ๓ การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการ
จัดทำแผนพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา						
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓.๕๓	๐.๕๑	มาก	๓.๓๑	๐.๕๑	ปาน กลาง
๒. ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการ มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓.๐๗	๐.๕๘	ปาน กลาง	๓.๐๗	๐.๕๓	ปาน กลาง
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวม ข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างๆ เพียงใด	๓.๐๐	๐.๕๖	ปาน กลาง	๒.๕๘	๑.๐๔	ปาน กลาง
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลเพียงใด	๒.๖๕	๐.๘๒	ปาน กลาง	๓.๑๑	๐.๗๗	ปาน กลาง
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ ของประชาคมหมู่บ้านเพียงใด	๒.๕๓	๑.๒๖	ปาน กลาง	๓.๒๘	๑.๓๑	ปาน กลาง
รวม	๓.๐๕	๐.๐๗	ปาน กลาง	๓.๑๗	๐.๗๔	ปาน กลาง

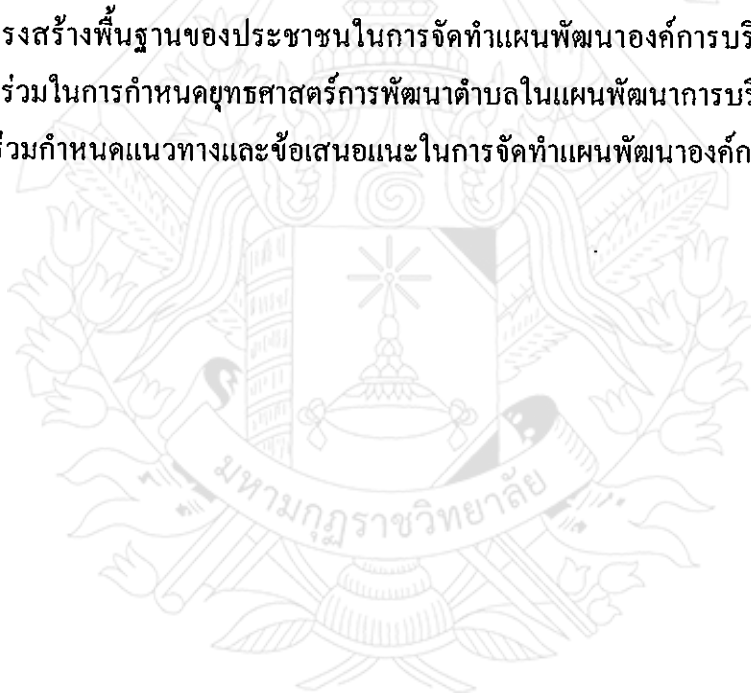
จากตารางที่ ๔.๕ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมาก รองลงมาคือการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชามหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างๆ น้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางจัดทำแผนพัฒนาของกลุ่ม
ตัวอย่างอำเภอตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปล ผล	\bar{X}	S.D.	แปล ผล
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้าน โครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๖	๑.๑๕	ปาน กลาง	๓.๑๓	๐.๕๑	ปาน กลาง
๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๕๗	ปาน กลาง	๒.๖๑	๐.๗๑	ปาน กลาง
๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบล	๒.๓๒	๐.๘๑	ปาน กลาง	๒.๕๕	๐.๘๓	ปาน กลาง
๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอ ความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๐.๕๕	ปาน กลาง	๓.๑๕	๐.๕๗	ปาน กลาง
๕. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและ ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๕๗	ปาน กลาง	๒.๗๐	๑.๐๓	ปาน กลาง
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของ ประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อ กำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๒.๗๕	๐.๗๖	ปาน กลาง	๒.๕๑	๐.๗๖	ปาน กลาง
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การ พัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล	๒.๔๑	๐.๗๐	ปาน กลาง	๒.๗๒	๐.๘๓	ปาน กลาง
รวม	๒.๕๒	๐.๖๓	ปาน กลาง	๒.๘๓	๐.๕๗	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้านและการมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๐	๑.๐๓	ปานกลาง	๒.๓๐	๐.๖๔	ปานกลาง
๒. การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๐.๖๘	น้อย	๒.๔๖	๐.๖๖	น้อย
๓. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๒๑	๐.๖๘	น้อย	๒.๕๒	๑.๐๖	ปานกลาง
๔. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๖	๑.๒๒	น้อย	๒.๔๑	๑.๒๒	ปานกลาง
๕. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ	๓.๐๔	๐.๗๖	น้อย	๓.๒๔	๑.๐๒	ปานกลาง
รวม	๒.๔๖	๐.๘๐	น้อย	๒.๖๗	๐.๘๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีส่วนร่วมในด้านการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโลก โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และเพศหญิงมีส่วนร่วมในด้านการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นประเด็นพบว่า มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโลก โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนของ
กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การบริหารจัดการให้เป็นไปตาม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๖๕	๐.๕๖	ปาน กลาง	๒.๕๑	๐.๕๘	ปาน กลาง
๒. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วน ตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล	๒.๕๒	๑.๐๒	ปาน กลาง	๓.๓๐	๔.๔๑	ปาน กลาง
๓. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ ดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๖๑	๐.๘๕	ปาน กลาง	๒.๖๓	๐.๕๕	ปาน กลาง
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบล	๒.๓๓	๑.๑๑	น้อย	๒.๕๔	๑.๒๒	ปาน กลาง
๕. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๑๓	๑.๐๑	น้อย	๒.๑๕	๑.๐๑	น้อยที่สุด
๖. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและ รับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตาม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑.๑๘	๐.๘๘	น้อย ที่สุด	๑.๖๑	๐.๘๘	น้อย
รวม	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย	๒.๕๓	๑.๐๕	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายมีส่วนร่วมในด้านการติดตามผลและประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าเพศชายมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมในด้านการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด
นครศรีธรรมราช ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา	๓.๐๕	๐.๗๐	ปาน กลาง	๒.๑๗	๐.๗๔	น้อย
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการ จัดทำแผนพัฒนา	๒.๓๕	๐.๖๓	น้อย	๒.๘๓	๐.๕๗	ปาน กลาง
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา	๒.๔๕	๐.๘๐	น้อย	๒.๖๗	๐.๘๑	ปาน กลาง
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย	๒.๕๒	๑.๐๕	ปาน กลาง
รวม	๒.๖๐	๐.๕๘	ปาน กลาง	๒.๘๐	๐.๖๒	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วม
ตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและ
ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการ
มีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาและเมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมใน
ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วม
ติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ
แผนพัฒนา น้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านความเข้าใจในการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๕๓	๐.๕๑	มาก	๓.๔๓	๐.๕๑	ปาน กลาง
๒. ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๐๗	๐.๕๘	ปาน กลาง	๓.๐๗	๐.๕๓	ปาน กลาง
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บ รวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่าง	๓.๐๐	๐.๕๖	ปาน กลาง	๒.๕๘	๑.๐๔	ปาน กลาง
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริหารส่วน ตำบล	๒.๖๕	๐.๘๒	ปาน กลาง	๓.๑๑	๐.๗๗	ปาน กลาง
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ ของประชาคมหมู่บ้าน	๒.๕๔	๑.๒๖	ปาน กลาง	๓.๒๘	๑.๓๑	ปาน กลาง
รวม	๓.๐๕	๐.๗๐	ปาน กลาง	๓.๑๗	๐.๗๔	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือการมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๖	๑.๑๕	ปานกลาง	๓.๑๓	๐.๕๑	ปานกลาง
๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๕๗	น้อย	๒.๖๑	๐.๗๑	ปานกลาง
๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๒	๐.๘๑	น้อย	๒.๕๕	๐.๘๓	ปานกลาง
๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๐.๕๕	ปานกลาง	๓.๑๕	๐.๕๗	ปานกลาง
๕. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๖๗	น้อย	๒.๗๐	๑.๐๓	ปานกลาง
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๒.๗๕	๐.๗๖	ปานกลาง	๒.๕๑	๐.๗๖	ปานกลาง
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล	๒.๔๑	๐.๗๐	น้อย	๒.๗๒	๐.๘๓	ปานกลาง
รวม	๒.๕๓	๐.๖๓	ปานกลาง	๒.๘๓	๐.๕๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๐	๑.๐๓	ปาน กลาง	๒.๗๐	๐.๕๔	ปาน กลาง
๒. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๐.๕๘	น้อย	๒.๔๖	๐.๘๕	น้อย
๓. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็น กรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๒๑	๐.๕๘	น้อย	๒.๕๒	๑.๐๕	ปาน กลาง
๔. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็น กรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการ ต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๕	๒.๒๒	น้อย	๒.๔๑	๑.๒๒	น้อย
๕. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวม ข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการ พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ	๓.๐๔	๐.๗๖	ปาน กลาง	๓.๒๔	๑.๐๖	ปาน กลาง
รวม	๒.๔๕	๐.๘๐	น้อย	๒.๖๗	๐.๘๑	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๖๕	๐.๕๖	ปานกลาง	๒.๕๑	๐.๕๗	ปานกลาง
๒. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล	๒.๕๒	๑.๐๒	ปานกลาง	๓.๓๐	๔.๔๑	ปานกลาง
๓. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๖๑	๐.๗๕	ปานกลาง	๒.๖๓	๐.๕๕	ปานกลาง
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๗	๑.๑๑	น้อย	๒.๕๔	๑.๒๒	ปานกลาง
๕. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๑๓	๑.๐๓	น้อย	๒.๑๕	๑.๐๑	น้อย
๖. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑.๗๑	๐.๗๗	น้อย	๑.๑๖	๐.๗๗	น้อย
รวม	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย	๒.๕๓	๑.๐๕	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี			๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา	๓.๐๕	๐.๓๐	ปาน กลาง	๓.๑๗	๐.๓๔	ปาน กลาง
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการ จัดทำแผนพัฒนา	๒.๕๓	๐.๖๓	ปาน กลาง	๒.๘๓	๐.๕๗	ปาน กลาง
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา	๒.๔๕	๐.๘๐	น้อย	๒.๖๗	๐.๘๑	ปาน กลาง
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๓๕	๐.๖๕	น้อย	๒.๕๓	๑.๐๕	ปาน กลาง
รวม	๒.๖๐	๐.๕๘	ปาน กลาง	๒.๘๐	๐.๖๒	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา มากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ป.ตรี			ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๕๐	๐.๕๒	มาก	๒.๔๖	๐.๘๘	น้อย
๒. ท่านได้รื้อฟื้นข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๐๖	๐.๕๘	น้อย	๓.๑๕	๐.๕๐	ปานกลาง
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างๆ	๒.๕๗	๐.๕๘	ปานกลาง	๓.๓๑	๐.๕๕	ปานกลาง
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล	๒.๘๐	๐.๘๒	ปานกลาง	๒.๕๒	๐.๕๕	ปานกลาง
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน	๓.๐๓	๑.๒๗	ปานกลาง	๓.๑๕	๑.๔๖	ปานกลาง
รวม	๓.๐๗	๐.๗๑	ปานกลาง	๓.๒๐	๐.๗๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน และด้านการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างมากที่สุด รองลงมาคือด้านการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนว
ทางการจัดทำแผนพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ป.ตรี			ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๑	๑.๑๓	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๕๑	ปานกลาง
๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๔๐	๐.๕๑	น้อย	๒.๗๗	๐.๗๓	ปานกลาง
๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๘	๐.๘๑	น้อย	๒.๖๒	๐.๕๖	ปานกลาง
๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๐.๕๔	ปานกลาง	๓.๒๓	๑.๐๕	ปานกลาง
๕. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๔๔	๐.๑๐	น้อย	๒.๖๒	๐.๕๖	ปานกลาง
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๒.๗๕	๐.๗๗	ปานกลาง	๓.๐๐	๐.๕๘	ปานกลาง
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล	๒.๔๗	๐.๗๒	น้อย	๒.๘๕	๑.๐๗	ปานกลาง
รวม	๒.๖๐	๐.๖๒	ปานกลาง	๒.๗๘	๐.๔๖	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการ
จัดทำแผนพัฒนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ป.ตรี			ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๑	๐.๕๘	ปาน กลาง	๓.๑๕	๑.๐๗	ปาน กลาง
๒. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการ บริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๐.๕๔	น้อย	๒.๘๕	๑.๐๗	ปาน กลาง
๓. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็น กรรมการเปิดของประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๒๔	๐.๕๖	น้อย	๓.๐๘	๑.๓๒	ปาน กลาง
๔. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็น กรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการ ต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๒.๐๒	น้อย	๓.๒๓	๑.๑๗	ปาน กลาง
๕. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวม ข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการ พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ	๓.๐๘	๐.๘๓	ปาน กลาง	๓.๓๑	๐.๕๕	ปาน กลาง
รวม	๒.๕๐	๐.๗๘	ปาน กลาง	๓.๑๒	๐.๕๒	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขโลก โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ มากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขโลก โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ มากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผล
และประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับ
การศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ป.ตรี			ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การบริหารจัดการให้เป็นไปตาม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๓	๐.๕๖	ปาน กลาง	๓.๑๕	๑.๐๗	ปาน กลาง
๒. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วน ตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล	๒.๗๒	๒.๖๓	ปาน กลาง	๓.๑๕	๐.๖๕	ปาน กลาง
๓. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ ดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๕๘	๐.๘๘	ปาน กลาง	๓.๐๐	๐.๘๒	ปาน กลาง
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ ปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนตำบล	๒.๓๖	๑.๑๒	น้อย	๓.๐๘	๑.๒๖	ปาน กลาง
๕. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตาม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๑๑	๑.๐๑	น้อย	๒.๕๔	๑.๑๓	ปาน กลาง
๖. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและ รับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตาม แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑.๗๓	๐.๘๖	น้อย	๑.๕๒	๑.๑๕	น้อย
รวม	๒.๓๗	๐.๘๐	น้อย	๒.๘๑	๐.๘๕	ปาน กลาง

จากตารางที่ ๔.๒๒ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด
นครศรีธรรมราช ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการมีส่วนร่วม					
	ต่ำกว่า ป.ตรี			ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา	๓.๗๓	๐.๗๑	มาก	๓.๒๐	๐.๗๕	ปานกลาง
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการ จัดทำแผนพัฒนา	๒.๖๐	๐.๖๒	ปานกลาง	๒.๘๗	๐.๖๔	ปานกลาง
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา	๒.๕๐	๐.๗๘	ปานกลาง	๓.๒๑	๐.๕๒	ปานกลาง
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๓๗	๐.๘๐	น้อย	๒.๘๑	๐.๘๕	ปานกลาง
รวม	๒.๖๓	๐.๕๘	ปานกลาง	๒.๑๐	๐.๗๐	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒๓ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา และมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาน้อยที่สุด

๔.๒.๒ การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

๑. ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

๒. ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

๓. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน โดยได้ทดสอบด้วยค่า t-Test โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนจำแนกตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ชาย		หญิง		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๕๓	๐.๕๑	๓.๓๑	๐.๕๑	๐.๕๗
๒. ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๐๗	๐.๕๘	๓.๐๗	๐.๕๓	๐.๒๕
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่าง	๓.๐๐	๐.๕๖	๒.๕๘	๑.๐๔	๐.๑๒
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๖๕	๐.๘๒	๓.๑๑	๐.๗๗	-๒.๕๕*
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน	๒.๕๓	๑.๒๖	๓.๒๘	๑.๓๑	-๑.๕๕
รวม	๓.๐๕	๐.๐๗	๓.๑๗	๐.๗๔	-๑.๐๓

จากตารางที่ ๔.๒๔ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนอำเภอทากาศ

ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ชาย		หญิง		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๖	๑.๑๕	๓.๑๓	๐.๕๑	-๒.๑๐*
๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๕๗	๒.๖๑	๐.๗๑	-๑.๖๕
๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๒	๐.๘๑	๒.๕๕	๐.๘๓	-๑.๕๐
๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๐.๕๕	๓.๑๕	๐.๕๗	-๑.๒๓
๕. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๕๗	๒.๗๐	๑.๐๓	-๒.๐๕*
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๒.๗๕	๐.๗๖	๒.๕๑	๐.๗๖	-๑.๒๐
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล	๒.๔๑	๐.๗๐	๒.๗๒	๐.๘๓	-๒.๓๖*
รวม	๒.๕๒	๐.๖๓	๒.๘๓	๐.๕๗	-๒.๘๔*

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งเพศชายและหญิงแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่น ๆ ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมและติดตามการบริหารงานของท้องถิ่นของประชาชนอำเภอตามเพศ

ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ชาย		หญิง		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๑	๐.๕๘	๓.๑๕	๑.๐๗	-๑.๑๑
๒. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๐.๕๔	๒.๘๕	๑.๐๗	-๐.๗๔
๓. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการ เปิดของประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ของ องค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๒๔	๐.๕๖	๓.๐๘	๑.๓๒	-๑.๗๖
๔. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการ ตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๒.๐๒	๓.๒๓	๑.๑๗	-๐.๐๘
๕. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวม ข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการ พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ	๓.๐๘	๐.๘๓	๓.๓๑	๐.๕๕	-๑.๓๓
รวม	๒.๕๐	๐.๗๘	๓.๑๒	๐.๕๒	-๑.๒๑

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่าง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่น ๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมและติดตามการบริหารงานของท้องถิ่นของประชาชนอำเภอตามเทศ

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ชาย		หญิง		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๓	๐.๕๖	๓.๑๕	๑.๐๗	-๑.๓๐
๒. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล	๒.๗๒	๒.๖๓	๓.๑๕	๐.๖๕	-๑.๘๐
๓. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๘	๐.๘๘	๓.๐๐	๐.๘๒	-๐.๑๖
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๖	๑.๑๒	๓.๐๘	๑.๒๖	-๐.๘๘
๕. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๑๑	๑.๐๑	๒.๕๔	๑.๑๓	-๐.๑๒
๖. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑.๗๓	๐.๘๖	๑.๕๒	๑.๑๕	๑.๒๕
รวม	๒.๓๗	๐.๘๐	๒.๘๑	๐.๘๕	-๑.๒๑

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่าง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่น ๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่าง
ระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบลร่อนพิบูลย์ ของประชาชนอำเภอตากมเทศ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ชาย		หญิง		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา	๓.๐๕	๐.๗๐	๒.๑๗	๐.๗๔	-๑.๐๓
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำ แผนพัฒนา	๒.๓๕	๐.๖๓	๒.๘๓	๐.๕๗	๒.๘๔ *
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๔๕	๐.๘๐	๒.๖๗	๐.๘๑	-๑.๒๑
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการ จัดทำแผนพัฒนา	๒.๓๕	๐.๖๕	๒.๕๒	๑.๐๕	-๑.๒๑
รวม	๒.๖๐	๐.๕๘	๒.๘๐	๐.๖๒	-๑.๘๗

จากตารางที่ ๔.๒๘ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอนพิบูลย์ ด้านความเข้าใจในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนา ของประชาชนจำแนกตามอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี		๔๐ ปี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๕๓	๐.๕๑	๓.๔๓	๐.๕๑	-๐.๕๒
๒. ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมี ส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๐๗	๐.๕๗	๓.๐๗	๐.๕๓	-๑.๐๕
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวม ข้อมูลและการจัดทำโครงการต่าง	๓.๐๐	๐.๕๖	๒.๕๗	๑.๐๔	-๐.๒๖
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล	๒.๖๕	๐.๗๒	๓.๑๑	๐.๗๗	-๐.๓๑
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของ ประชาคมหมู่บ้าน	๒.๕๔	๑.๒๖	๓.๒๗	๑.๓๑	-๐.๐๖
รวม	๓.๐๕	๐.๗๐	๓.๑๗	๐.๗๔	-๐.๐๖

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไปแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนอำเภอตามอายุ .

ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี		๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๖	๑.๑๕	๓.๑๓	๐.๕๑	๐.๐๒
๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๕๗	๒.๖๑	๐.๗๑	๐.๔๒
๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๒	๐.๘๑	๒.๕๕	๐.๘๓	๐.๒๐
๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๐.๕๕	๓.๑๕	๐.๕๗	๐.๗๗
๕. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๔	๐.๖๗	๒.๗๐	๑.๐๓	๑.๒๕
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๒.๗๕	๐.๗๖	๒.๕๑	๐.๗๖	๐.๘๕
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล	๒.๔๑	๐.๗๐	๒.๗๒	๐.๘๓	๐.๔๓
รวม	๒.๕๓	๐.๖๓	๒.๘๓	๐.๕๗	๐.๘๑

จากตารางที่ ๔.๓๐ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ส่วนประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนจำแนกตามอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี		๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๐	๑.๐๓	๒.๓๐	๐.๕๔	-๐.๑๑
๒. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๐.๕๘	๒.๔๖	๐.๘๕	-๑.๐๓
๓. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิด ของประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๒๑	๐.๕๘	๒.๕๒	๑.๐๕	๐.๑๕
๔. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการ ตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๓๕	๒.๒๒	๒.๔๑	๑.๒๒	-๐.๘๕
๕. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแล รักษาสสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้น พื้นฐาน ฯลฯ	๓.๐๔	๐.๗๖	๓.๒๔	๑.๐๖	-๑.๖๕
รวม	๒.๔๕	๐.๘๐	๒.๖๓	๐.๘๑	-๑.๐๑

จากตารางที่ ๔.๓๑ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนจำแนกตามอายุ

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี		๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๐	๑.๐๓	๒.๕๑	๐.๕๘	-๐.๕๘
๒. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล	๒.๓๓	๐.๕๘	๓.๓๐	๔.๔๑	๑.๐๑
๓. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๒๑	๐.๕๘	๒.๖๓	๐.๕๕	-๑.๑๘
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๕	๒.๒๒	๒.๕๔	๑.๒๒	-๐.๖๕
๕. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๐๔	๐.๗๖	๒.๑๕	๑.๐๑	-๐.๗๕
๖. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๐๑	๐.๕๔	๑.๑๖	๐.๘๘	-๐.๖๔
รวม	๒.๔๕	๐.๘๐	๒.๕๓	๑.๐๕	-๐.๓๒

จากตารางที่ ๔.๓๒ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผล การจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ของประชาชนจำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ๔๐ ปี		๔๐ ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา	๓.๐๕	๐.๗๐	๓.๑๗	๐.๗๔	๐.๖๐
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำ แผนพัฒนา	๒.๕๓	๐.๖๓	๒.๘๓	๐.๕๗	๐.๘๑
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา	๒.๔๕	๐.๘๐	๒.๖๗	๐.๘๑	-๑.๐๑
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการ จัดทำแผนพัฒนา	๒.๓๕	๐.๖๕	๒.๕๓	๑.๐๕	-๐.๓๒
รวม	๒.๖๐	๐.๕๘	๒.๘๐	๐.๖๒	-๐.๔๑

จากตารางที่ ๔.๓๓ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร้อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ในการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ป.ตรี		ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๓.๕๐	๐.๕๒	๒.๔๖	๐.๘๘	๐.๕๑
๒. ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๐๖	๐.๕๘	๓.๑๕	๐.๕๐	-๐.๓๓
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่าง	๒.๕๗	๐.๕๘	๓.๓๑	๐.๕๕	-๑.๑๘
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล	๒.๘๐	๐.๘๒	๒.๕๒	๐.๕๕	-๐.๕๑
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน	๓.๐๓	๑.๒๗	๓.๑๕	๑.๔๖	-๐.๓๔
รวม	๓.๐๗	๐.๗๑	๓.๒๐	๐.๗๘	-๐.๖๒

จากตารางที่ ๔.๓๔ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ป.ตรี		ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๑	๑.๑๓	๓.๐๐	๐.๕๑	-๐.๘๕
๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๔๐	๐.๕๑	๒.๗๗	๐.๗๓	-๑.๔๓
๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๘	๐.๘๑	๒.๖๒	๐.๕๖	-๐.๑๐
๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๕	๐.๕๔	๓.๒๓	๑.๐๕	-๐.๘๖
๕. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๔๔	๐.๑๐	๒.๖๒	๐.๕๖	-๐.๖๒
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๒.๗๕	๐.๗๗	๓.๐๐	๐.๕๘	-๐.๕๗
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล	๒.๔๗	๐.๗๒	๒.๘๕	๑.๐๗	-๑.๗๒
รวม	๒.๖๐	๐.๖๒	๒.๗๘	๐.๔๖	-๑.๕๑

จากตารางที่ ๔.๓๕ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่น ๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๓๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบพื้นที่บูด ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุน การจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ป.ตรี		ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๑	๐.๕๘	๓.๑๕	๑.๐๗	-๒.๒๓*
๒. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๐.๕๔	๒.๘๕	๑.๐๗	-๑.๘๘
๓. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการ เปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ของ องค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๒๔	๐.๕๖	๓.๐๘	๑.๓๒	-๒.๕๑*
๔. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการ ตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การ บริหารส่วนตำบล	๒.๓๓	๒.๐๒	๓.๒๓	๑.๑๗	-๑.๕๘
๕. การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวม ข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการ พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ	๓.๐๘	๐.๘๓	๓.๓๑	๐.๕๕	-๐.๕๒
รวม	๒.๕๐	๐.๗๘	๓.๑๒	๐.๕๒	-๒.๗๓*

จากตารางที่ ๔.๓๖ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไปแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลรอบหมู่บ้าน ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ป.ตรี		ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้ขึ้นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๗๓	๐.๕๖	๓.๑๕	๑.๐๗	-๑.๕๓
๒. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ขึ้นไปตามแผนพัฒนาตำบล	๒.๗๒	๒.๖๓	๓.๑๕	๐.๖๕	-๐.๕๕
๓. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๕๘	๐.๘๘	๓.๐๐	๐.๘๒	-๑.๖๘
๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๓๖	๑.๑๒	๓.๐๘	๑.๒๖	-๒.๒๐*
๕. การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒.๑๑	๑.๐๑	๒.๕๔	๑.๑๓	-๑.๔๕
๖. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑.๗๓	๐.๘๖	๑.๕๒	๑.๑๕	-๐.๗๔
รวม	๒.๓๗	๐.๘๐	๒.๘๑	๐.๘๕	-๑.๘๗

จากตารางที่ ๔.๓๗ พบว่าการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผล การจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่านัยสำคัญของความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช	ระดับการมีส่วนร่วม				t
	ต่ำกว่า ป.ตรี		ป.ตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา	๓.๗๓	๐.๗๑	๓.๒๐	๐.๗๕	-๐.๖๒
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๖๐	๐.๖๒	๒.๘๗	๐.๖๔	-๑.๕๑
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา	๒.๕๐	๐.๗๘	๓.๒๑	๐.๕๒	-๒.๗๓*
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผล การจัดทำแผนพัฒนา	๒.๓๗	๐.๘๐	๒.๘๑	๐.๘๕	-๑.๘๑
รวม	๒.๖๓	๐.๕๘	๒.๘๐	๐.๗๐	-๒.๑๓*

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไปแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่น ๆ ก็ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open-end Question) เพื่อให้ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๒๘ คน ปรากฏดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงจำนวนปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	ปัญหา	ความถี่
๑.	ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ขาดการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๓
๒.	ขาดการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๕
๑.	ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๖
๒.	ขาดการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๔
๑.	ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา ขาดการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๘
๑.	ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับการควบคุมและติดตามการบริหารงานของท้องถิ่น	๔
๒.	ประชาชนไม่ให้ความสนใจติดตามการบริหารงาน มีการติดตามการบริหารงานน้อยมาก	๓
	รวม	๕๕

จากตารางที่ ๔.๓๘ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาอันดับ ๑ คือปัญหาเรื่องขาดการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อันดับที่ ๒ ปัญหาประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อันดับที่ ๓ ปัญหาประชาชนให้ความสนใจและเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยมาก

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงจำนวนแนวทางในการแก้ไขของกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับที่	แนวทางการแก้ไข	ความถี่
	ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา	
๑.	ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๑๓
๒.	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลมากยิ่งขึ้น	๕
	ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	
๑.	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๖
๒.	ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน	๔
	ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา	
๑.	ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	๘
	ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	
๑.	ควรมีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการควบคุมและติดตามการบริหารงานของท้องถิ่นให้แก่ประชาชน	๔
๒.	ประชาชนควรให้ความสนใจติดตามการบริหารงาน มีการติดตามการบริหารงานให้มากยิ่งขึ้น	๖
	รวม	๔๖

จากตารางที่ ๔.๔๐ พบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาลำดับ ๑ คือ การให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ลำดับที่ ๒ ประชาชนควรการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ลำดับที่ ๓ ประชาชนควรให้ความสนใจและเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช วัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้แทนประชาคมหมู่บ้าน จำนวน ๑๖ หมู่บ้าน จำนวน 268 คน ในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่ม ตามวิธี Sloven's Formula ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๑๖๐ คน โดย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบจงใจ (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยมี ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ๒. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา ๓. ด้านการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา ๔. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลแผนพัฒนา และแบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพเป็นแบบสำรวจรายการมีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) เพื่อให้คะแนนตามหลักของ **Linker Scale** โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือค่าร้อยละ (Percentace) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deriation) และการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (t-test)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๓ และเป็นเพศหญิง จำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗ ตามลำดับ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ ๔๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๘ และมีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี จำนวน ๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓ ตามลำดับ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๓ และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๑ ตามลำดับ ประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพส่วนใหญ่ไม่รับราชการมีจำนวน ๒๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๕๐ และอาชีพรับราชการมีจำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๕ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล

๑. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการมี

ส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางสามประเด็น ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนประเด็นอื่นๆอยู่ในระดับน้อยมีสองประเด็นคือ การมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล

๓. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับปานกลางสี่ประเด็น

ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนประเด็นอื่นๆอยู่ในระดับน้อยมีสองประเด็นคือ การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

๔. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอ ร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมาก รองลงมาคือการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างน้อยที่สุด

๕. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอ ร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในด้านการกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้าน โครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้านและการมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้าน โครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา

องค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลใน แผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบลและการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๖. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีส่วนร่วมในด้านการ สนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมใน การทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธิตปลูก โครกการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆ ของ องค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และเพศหญิงมีส่วนร่วมในด้านการสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นประเด็นพบว่า มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธิตปลูก โครกการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการ พัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดช่องประกวด ราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างใน โครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนน้อยที่สุด

๗. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างเพศชายมีส่วนร่วมในด้านการติดตาม ผลและประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไป ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล น้อยที่สุด ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมในด้านการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าเพศหญิงมี ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม แผนพัฒนาตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้

เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๘. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า เพศชายการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา และเมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าเพศหญิงมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาและด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาน้อยที่สุด

๙. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือการมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างน้อยที่สุด

๑๐. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของ

ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๑๑. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯมากที่สุด รองลงมาคือได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจัดจ้างในโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๑๒. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่ามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไป

ตามแผนพัฒนาตำบลมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและ รับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๑๓. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างทั้งที่มี อายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยก เป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมตัดสินใจในการ จัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและ ประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาน้อยที่สุด

๑๔. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรีมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลมากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน และด้านการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มี ส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างมาก ที่สุด รองลงมาคือด้านการรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของ ประชาคมหมู่บ้าน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลน้อยที่สุด

๑๕. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้าน มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาการบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๑๖. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ มากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด ส่วนส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูล โครงการพัฒนาสาธารณสุขปโภค โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ มากที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๑๗. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชกลุ่มตัวอย่างทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหาร

จัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด และกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด

๑๘. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประชาชนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา และเมื่อแยกเป็นรายประเด็นพบว่า เพศหญิงมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา น้อยที่สุด

๑๙. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช การมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

๒๐. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช การมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วม

กำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งเพศชายและหญิงแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่นๆ ก็แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๑. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่าง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๒. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่าง และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๓. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

๒๔. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๕. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปี

ขึ้นไปไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ส่วนประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๖. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๗. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๘. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๒๙. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓๐. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชน โดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓๑. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีปีขึ้นไปแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดของประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

๓๒. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมในด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนาของประชาชนโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีปีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

๓๓. ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีปีขึ้นไปแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกัน

๕.๑.๓ ปัญหาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาอันดับ ๑ คือปัญหาเรื่องขาดรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อันดับที่ ๒ ปัญหาประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อันดับที่ ๓ ปัญหาประชาชนให้ความสนใจและเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นน้อยมาก และพบว่าประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาอันดับ ๑ คือการให้ประชาชนรับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

บริหารส่วนตำบล อันดับที่ ๒ ประชาชนควรกรมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อันดับที่ ๓ ประชาชนควรให้ความสนใจและเข้าร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

๕.๒ อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ครั้งนี้ผู้วิจัยพบข้อสังเกตที่ควรนำมาอภิปรายผลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน ๑๖๐ คน ดังนี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ตามหลักการมีส่วนร่วม ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา ซึ่งหากจะการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลร่อนพิบูลย์เป็นไปตามแนวทาง และหลักการดังกล่าวก็จะเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมให้เกิดแก่ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ มองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะส่งผลให้มีการพัฒนาทางการเมืองท้องถิ่น ของหน่วยงานภาครัฐ โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทางการเมือง มีการปรับปรุงให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ หนังสือสั่งการต่างๆ และการพัฒนาทางการเมืองรวมถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน โดยได้นำการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ มาพัฒนาทางการเมืองเป็นเครื่องมือในการวัดข้อสงสัยดังกล่าว และนำหลักในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา และด้านการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา มาเป็นข้อคำถามสำหรับการวิจัย ซึ่งผลของการศึกษานำประเด็นที่จะมาอภิปรายผลดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการมีส่วนร่วมในการ จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ

แผนพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและรู้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง ทำให้รับรู้ข่าวสารของทางราชการ เพื่อการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การการมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างๆ เพราะผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเป็นเครือญาติกัน ทุกคนต่างก็มีการแข่งขันที่จะเอาชนะให้กับญาติพี่น้องของตนเอง โดยจะเห็นได้จากการหาเสียงเลือกตั้งประชาชนจะนำคนมาฟังการปราศรัยหาเสียงตามจุดที่ปราศรัยต่างๆ เพื่อที่จะให้ประชาชนคนอื่นได้รับฟังและมีความสนใจว่าใครเป็นผู้ที่ตนเองต้องการ และเพื่อที่จะให้ญาติพี่น้องของตนเองได้เป็นผู้นำตามที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลร้อนพิบูลย์ พบว่าด้านการเสนอปัญหาประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยกลุ่มที่มีส่วนร่วมมากที่สุดคือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบลประชาชนส่วนมากมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มที่มีส่วนร่วมคือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการพัฒนาสตรี ด้านการบริหารดำเนินการ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วม กลุ่มที่มีส่วนร่วมในด้านการบริหารจะเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะถือว่าเป็นหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลปี ๒๕๓๗ ด้านการตรวจสอบ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ด้านการรับประโยชน์ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์จากโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการหรือจัดทำขึ้น แต่ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ที่ระดับปานกลาง ด้านการติดตามประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย โดยร่วมดูแลกิจกรรมหรือโครงการที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุภาพ ศรีเมือง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล : ศึกษากรณีตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพธาราม จังหวัดหนองคาย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลบ้านโพธิ์ด้านการเสนอปัญหาประชาชนจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ส่วนด้านการควบคุมการติดตาม การทำงานและการประเมินผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากประชาชนไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมดูแลพร้อมทั้งความร่วมมือในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเจ้าหน้าที่ไม่พอที่ประชาชนจะเข้ามาควบคุมดูแลได้ และขาดจิตสำนึกของประชาชนในการตรวจสอบ เพราะต่างก็คิดว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ใช่ของเราคนเดียวจึงไม่ต้องสนใจและติดตามการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

๒. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร้อนพิบูลย์ อำเภอร้อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อจำแนกตามเพศ

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมพบว่าทั้งเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าประชาชนทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แต่ในด้านของการติดตามผลและประเมินผลการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนไม่ค่อยมีโอกาสได้ทำการตรวจสอบหรือติดตามผลการทำงาน เพราะคิดว่าได้รับผลประโยชน์ในด้าน โครงสร้างพื้นฐานเท่านั้นก็เป็นทีพอใจแล้วและอีกอย่างหนึ่งคือทางคณะกรรมการหมู่บ้านนั้นก็ยังมีทีมงานสำหรับไว้ตรวจสอบของเขาเอง จึงไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนใหญ่เข้ามามีบทบาทเหล่านี้

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อจำแนกตามอายุ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมพบว่าทั้งที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี และ ๔๐ ปีขึ้นไปไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ก็ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จะเห็นได้ว่าประชาชนทั้งสองกลุ่มอายุส่วนให้มีส่วนไม่แตกต่างกันในทุกๆ ด้าน แต่ถ้าแยกเป็นรายด้านประชาชนทั้งสองกลุ่มจะให้ความสำคัญในด้านการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อจำแนกตามการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมทั้งที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไปแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนประเด็นอื่นๆ ก็ไม่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๔๐ ปี นั้นเห็นถึงความสำคัญด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพราะต้องการให้ประชาชนทุกหมู่บ้านได้รับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน และเพื่อเป็นแนวทางร่วมกันในการช่วยกันพัฒนาหมู่บ้านของตนเองให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

ปัญหาและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยเห็นว่า แม้ได้มีการศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันหลายชิ้น แต่

การศึกษากรณีนี้เพิ่มขึ้นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากสถานการณ์เช่นในปัจจุบันนี้ความเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ ด้านรวดเร็ว โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมการกำหนดนโยบายซึ่งต้องอาศัยปัจจัยสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญทั้งในองค์กร และนอกองค์กร อันจะทำให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสังคมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภอรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยเห็นว่าแม้จะได้มีการศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันหลายชิ้นแต่การศึกษากรณีนี้เพิ่มขึ้นจะเป็นประโยชน์ เนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ ด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการพัฒนา ซึ่งต้องอาศัยปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ เป็นสำคัญทั้งในองค์กรและนอกองค์กร อันจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แผนพัฒนาท้องถิ่นถูกกำหนดเป็นระเบียบ กฎหมาย มีขั้นตอนและกระบวนการในการจัดทำโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ เพื่อใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะหน่วยงานหลักของท้องถิ่น ควรแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนราชการ เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

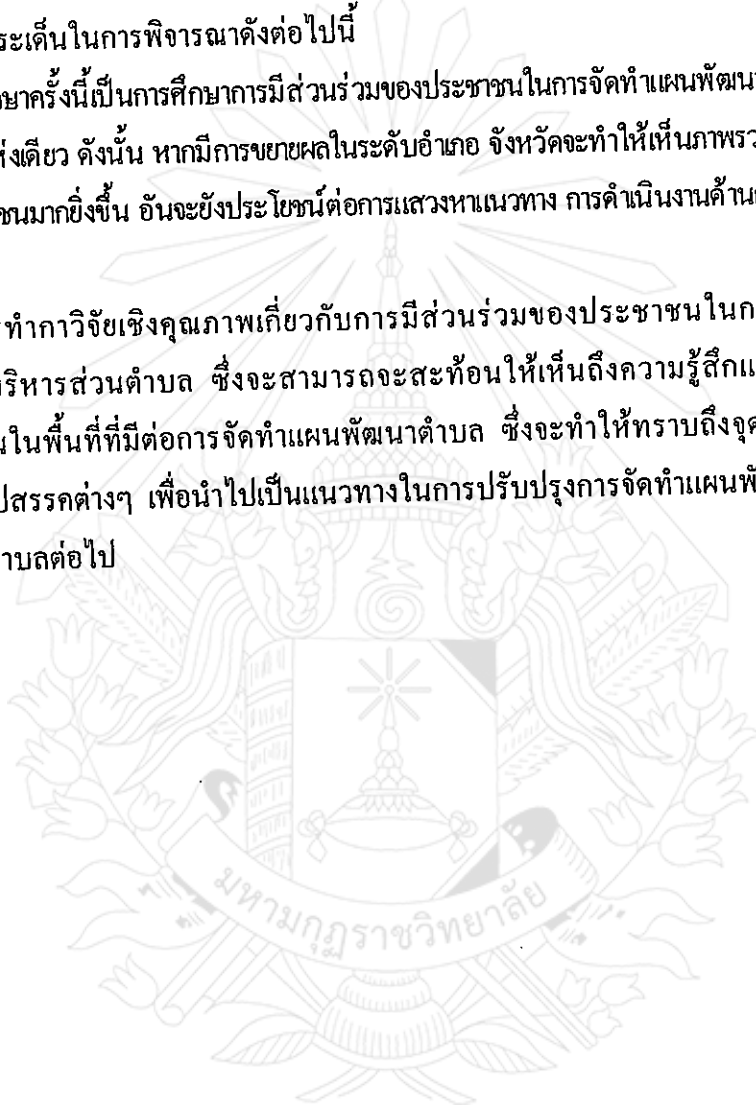
๑. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชน ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานต่างๆ ของภาคราชการอย่างถูกต้องและรวดเร็ว
๒. ควรมีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลมากยิ่งขึ้น
๓. ควรส่งเสริมพัฒนาศักยภาพบุคลากรทั้งภาครัฐ และประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามหลักวิชาการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ประชาชนมีความรู้และมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของประชาชน โดยภาคราชการนั้นควรจำกัดบทบาทของตนให้เป็นเพียงผู้แนะนำ ไม่ใช่ชี้แนะหรือแทรกแซง รวมถึงครอบงำทางความคิด

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาถึงแม้จะพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในรายกิจกรรมด้านต่างๆ การมีส่วนร่วมบางกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งนับเป็นจุดด้อยของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ดังนั้น เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นในการพิจารณาดังต่อไปนี้

๑. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงแห่งเดียว ดังนั้น หากมีการขยายผลในระดับอำเภอ จังหวัดจะทำให้เห็นภาพรวมในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น อันจะยังประโยชน์ต่อการแสวงหาแนวทาง การดำเนินงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นยิ่งขึ้น

๒. ควรทำกาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะสามารถจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกและความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงจุดเด่น จุดด้อย รวมทั้งปัญหาอุปสรรคต่างๆ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

บรรณานุกรม

๑. หนังสือทั่วไป

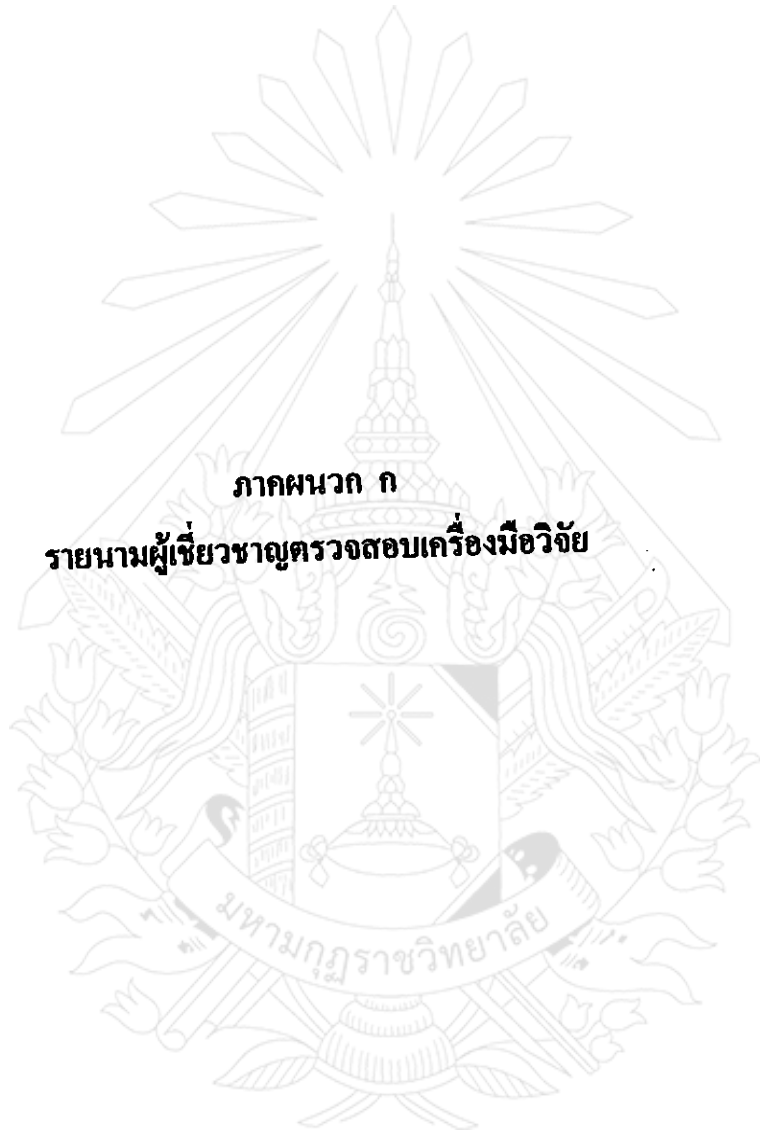
- โกวิทย์ พวงงาม, ดร., ผศ. **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖.
- ชนพรรณ ธานี. **“แนวคิดและกลยุทธ์ในการพัฒนาสังคม”**. ขอนแก่น : ภาควิชาพัฒนาสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๑.
- นันทวัฒน์ บรรมานันท์, ดร., รศ.. **การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ วิญญูชน, ๒๕๔๕.
- บุญเลิศ เลี้ยวประไพและคณะ. **การใช้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลยุทธ์ในการบรรลุ ภาวการณ์บริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๖.
- พงษ์สวัสดิ์ สวัสดิ์พงษ์. **ทฤษฎีบทบาท**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๒๗.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. **คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖.
- สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ. **พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๕.
- สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๖.
- สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมการบริหารท้องถิ่น. **ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าได้ด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๘**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๗.
- สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น. **รายงานประจำปี ๒๕๔๗**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๔๘.
- สังศรี ชมพูนุช. **“การวิจัย”**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ๒๕๔๗.

๒. วิทยานิพนธ์ / ศึกษานิพนธ์

- จิระพัฒน์ หอมสุวรรณ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมของสภาตำบล : กรณีศึกษาสภาตำบลในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๘.
- นุกูล วัฒนากร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.
- บุญมา แสงกล้า, พ.ศ.ท.. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๕.
- ปรัชญา ศรีภา. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาหมู่บ้าน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๓.
- พัชรี พงษ์ศิริ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของข้าราชการ : ศึกษากรณีข้าราชการกรมการจัดหางาน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑.
- ไพศาล เขาวนะ. “การมีส่วนร่วมของประชาชนชาวอำเภอฉวางต่อการบริหารท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.
- รามิล พัฒนามงคลเชษฐ. “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลปากแพรก อำเภอเมืองกาญจนบุรี”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.
- สุภาพ ศรีเมือง. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอโพธารมณ์ จังหวัดหนองคาย”. **ศึกษานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.
- ศดาญ ชัยน้อม. “กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียนปมอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดลำพูน”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

๑. ดร. เศษชาติ ทวีทรัพย์

การศึกษา

M.A. Political Science

Ph.D. Sociology

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

๒. รศ.ดร. ไมตรี จันทรา

การศึกษา

กศ.ด. (พัฒนาศึกษาศาสตร์)

ตำแหน่งปัจจุบัน

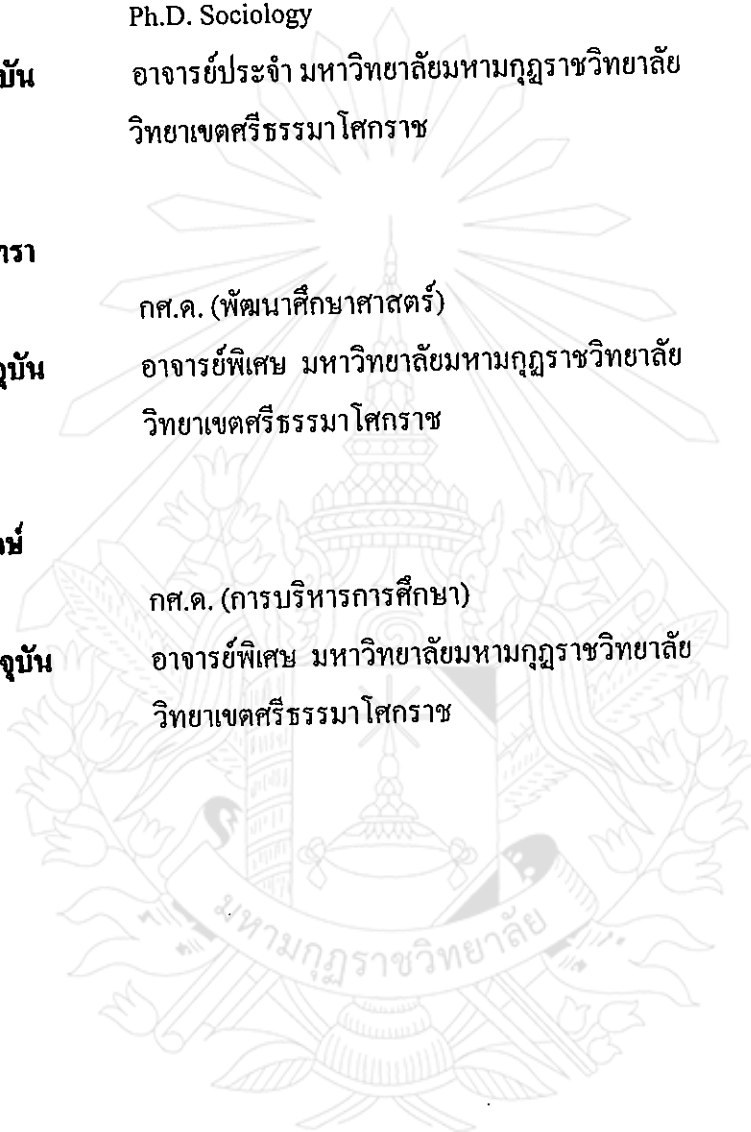
อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

๓. ดร. ประยงค์ ชูรักษ์

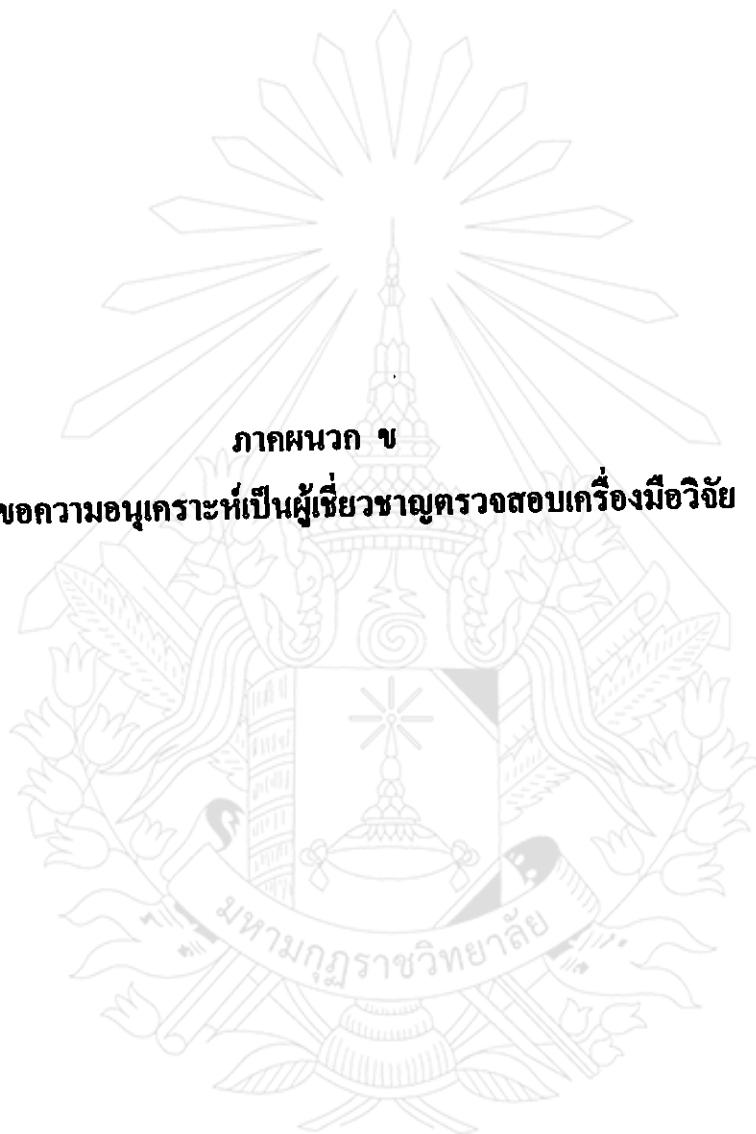
การศึกษา

กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ ศบ ๖๐๑๔(๒.๕)/๐๖๑

๑๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ต.ในเมือง
อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร ดร.ไมตรี จันทรา
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจารุณี ศรีนวลชาติ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี ดร.ยุทธนา ปราณีต เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาธรรมรัต อริยธมโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

งานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

โทร. ๐-๗๕๑๔-๐๔๕๕ ต่อ ๑๐๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช ต.ในเมือง
อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร ดร. ประยงค์ ชูรักษ์
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรณี ศรีนวลชาติ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี ดร.บุษนา ปราณีดี เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งโครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

งานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

โทร. ๐-๗๕๓๔-๐๔๕๕ ต่อ ๑๐๒

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๐๖๑

๑๔๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช ต.ในเมือง
อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร ดร. เฉลิมชาติ ตริทรัพย์
สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
๒. โครงร่างสารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวจรรณี ศรีนวลชาติ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นสารนิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมี ดร.ยุทธนา ปราณีต เป็นประธานอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่ง โครงร่างสารนิพนธ์ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์จาก บัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของ เครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และ เป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบเรียนมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าว และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

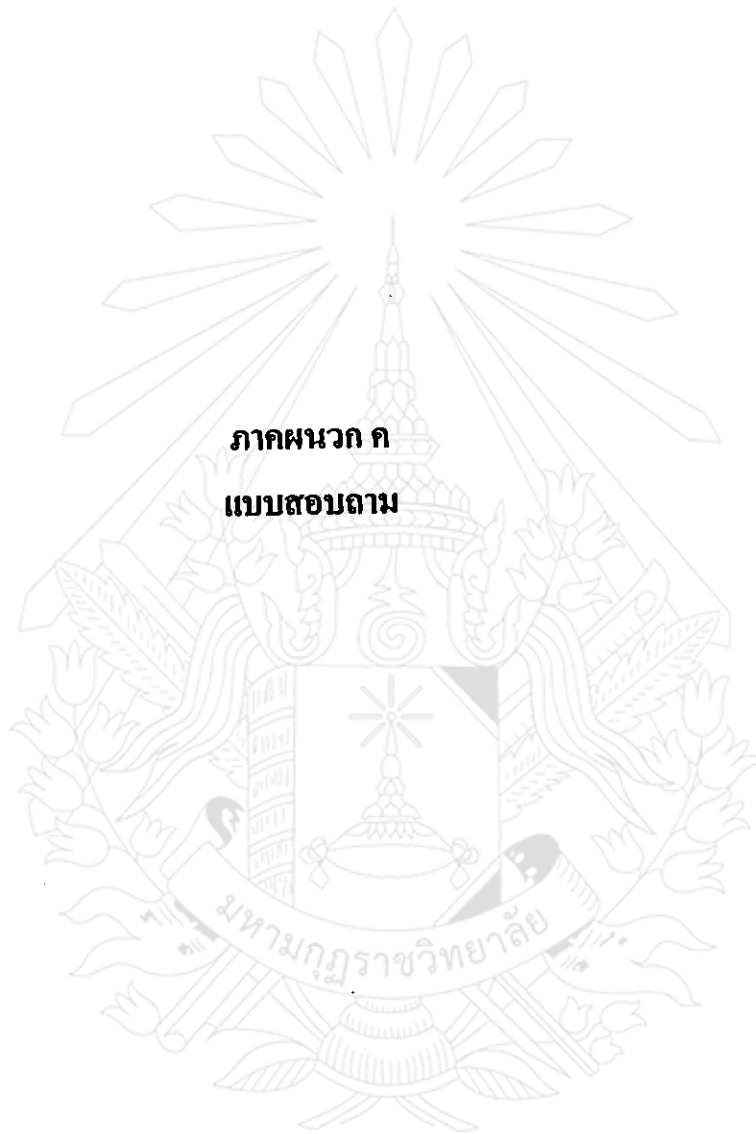
(พระมหาธรรมรัต อริยธมโม)

รักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช

งานบัณฑิตศึกษา

สำนักงานวิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช

โทร. ๐-๗๕๑๔-๐๔๕๕ ต่อ ๑๐๒

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย**เรื่อง****การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์
อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**

.....

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของตำบลร่อนพิบูลย์ ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ต่อไป

ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

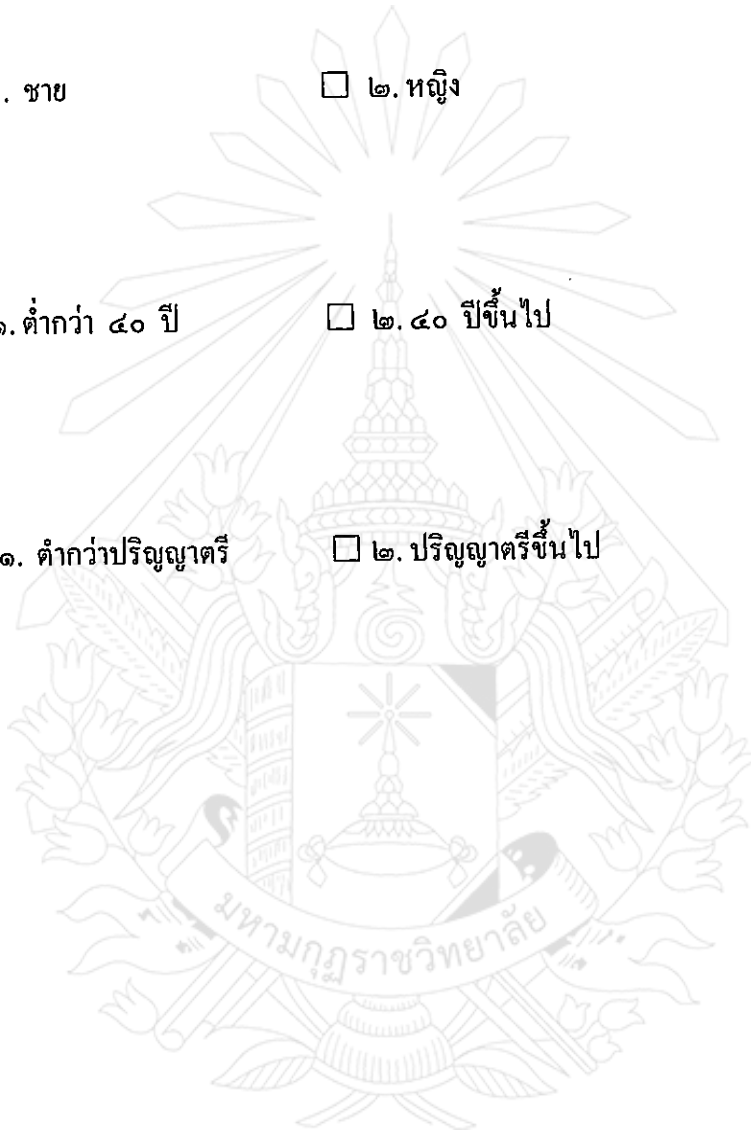
นางสาวจารุณี ศรีนวลชาติ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ ๑. ชาย ๒. หญิง**๒. อายุ** ๑. ต่ำกว่า ๔๐ ปี ๒. ๔๐ ปีขึ้นไป**๓. การศึกษา** ๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี ๒. ปริญญาตรีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหาร ส่วนตำบลร่อนพิบูลย์

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่าน

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา					
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๒. ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างๆ เพียงใด					
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชามหมู่บ้านเพียงใด					
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา					
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๘. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					

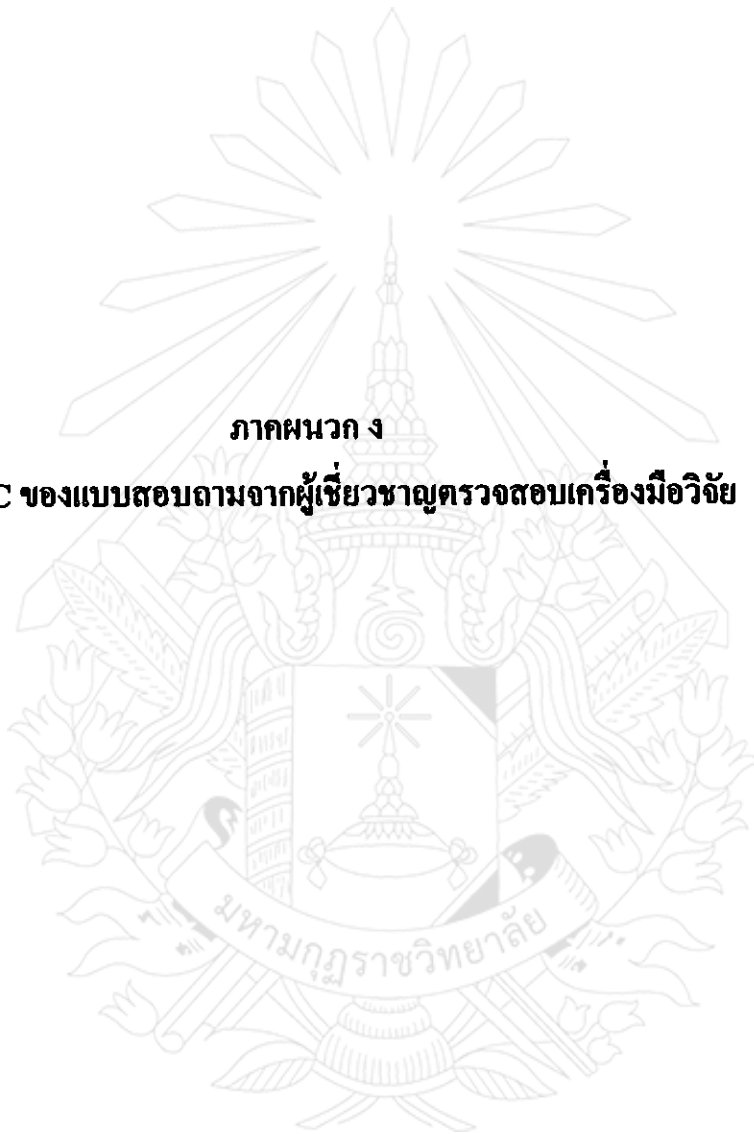
ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๑๐. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๑๑. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้านเพียงใด					
๑๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา					
๑๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๑๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๑๕. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดของประกวดราคาจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๑๖. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๑๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลโครงการพัฒนาสาธารณูปโภค โครงการดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ เพียงใด					

ข้อคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา					
๑๘. ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๑๙. ท่านได้ติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลเพียงใด					
๒๐. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาตำบลเพียงใด					
๒๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๒๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					
๒๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด					

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา	๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา	๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา	๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา	๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา

ภาคผนวก ง
หาค่า IOC ของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบตรวจสอบความสอดคล้องคุณภาพเครื่องมือการวิจัย**เรื่อง****การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์
อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช**

.....

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของตำบลร่อนพิบูลย์ ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัยเพื่อนำผลของการศึกษามาเป็นแนวทางปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลร่อนพิบูลย์ ต่อไป

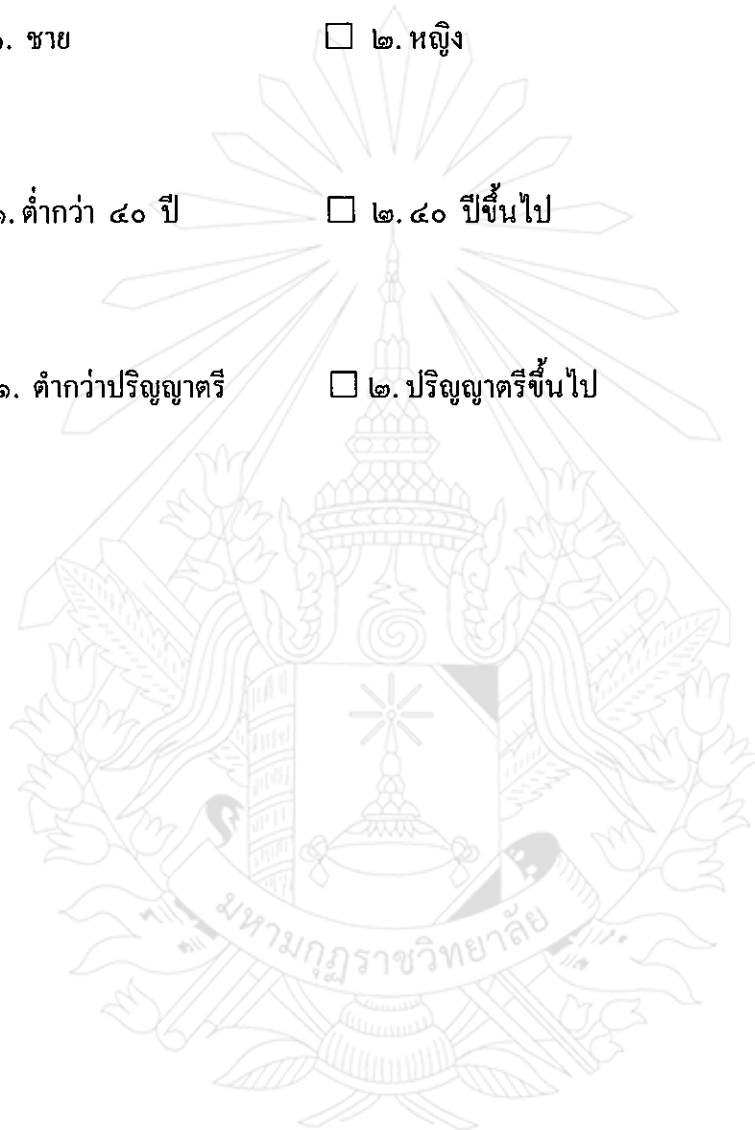
ขอบคุณที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นางสาวจารุณี ศรีนวลชาติ
นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

มหาวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ ๑. ชาย ๒. หญิง**๒. อายุ** ๑. ต่ำกว่า ๔๐ ปี ๒. ๔๐ ปีขึ้นไป**๓. การศึกษา** ๑. ต่ำกว่าปริญญาตรี ๒. ปริญญาตรีขึ้นไป

**ตอนที่ ๒ ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหาร ส่วนตำบลร้อนพิบูลย์**

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของท่าน

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนา				
๑. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๒. ท่านได้รับรู้ข่าวสารของทางราชการเพื่อการตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๓. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดทำโครงการต่างๆ เพียงใด	๓	-	-	๑
๔. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนางค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๕. ท่านมีส่วนร่วมตัดสินใจในบทบาทหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้านเพียงใด	๓	-	-	๑
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนา				
๖. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการด้านโครงสร้างพื้นฐานของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๘. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพียงใด	๓	-	-	๑

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			รวม
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	
๙. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอความต้องการของหมู่บ้านในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๑๐. ท่านได้มีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	
๑๑. ท่านได้มีส่วนร่วมสำรวจความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกำหนดปัญหาและความต้องการของแต่ละหมู่บ้านเพียงใด	๓	-	-	๑
๑๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตำบลในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา				
๑๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๑๔. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๒	-	๑	.๖๖
๑๕. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการเปิดซองประกวดราคา จัดซื้อ จัดจ้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๒	-	๑	.๖๖
๑๖. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจรับการจ้างในโครงการต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๒	-	๑	.๖๖

ข้อคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			
	เหมาะสม	ไม่เหมาะสม	ไม่แน่ใจ	รวม
๑๗. ท่านได้มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่เก็บรวบรวม ข้อมูล โครงการพัฒนาสาขารูปโลก โครงการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฯลฯ เพียงใด	๒	-	๑	.๖๖
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมินผลการจัดทำแผนพัฒนา				
๑๘. ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการบริหารจัดการให้เป็นไปตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๑๙. ท่านได้ติดตามประเมินผลโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๒๐. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑
๒๑. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๒	-	๑	.๖๖
๒๒. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๒	-	๑	.๖๖
๒๓. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลและรับทราบผลการดำเนินงานที่แล้วเสร็จตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด	๓	-	-	๑

ตอนที่ ๓ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลอรอนพิบูลย์ อำเภออรอนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา	๑. ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดทำ แผนพัฒนา
๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการจัด ทำแผนพัฒนา	๒. ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการ จัดทำแผนพัฒนา
๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา	๓. ด้านการมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนา
๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมิน ผลการจัดทำแผนพัฒนา	๔. ด้านการมีส่วนร่วมติดตามผลและประเมิน ผลการจัดทำแผนพัฒนา

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ - สกุล** นางสาวจารุณี ศรีนวลชาติ
- วันเดือนปี เกิด** ๔ พฤศจิกายน ๒๕๒๓
- ที่อยู่ปัจจุบัน** บ้านเลขที่ ๘๑ หมู่ที่ ๒ ตำบลร่อนพิบูลย์ อำเภอร่อนพิบูลย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช
- การศึกษา**
- พ.ศ. ๒๕๔๖ ปริญญาตรี (คป.) จิตวิทยาและการแนะแนว
สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
- ตำแหน่ง/สถานที่ทำงานปัจจุบัน**
- พ.ศ. ๒๕๔๖ ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชนตำบลร่อนพิบูลย์
- ปัจจุบัน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอร่อนพิบูลย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช

